

Hagestein, Resolutieboek van het gerecht en van de geërfden, 1756-1784, tot 31-10-1775, p. (digitaal) 1-92.

RAZU, toegangsnr. 64, inv.nr. 159

bewerkt door F.W. van Toor, juli 2024.

Deze regesten zijn voornamelijk gebaseerd op de transcriptie door W. Kemperman.

fol 1-2, 24-04-1756	Pieter van Os had op 6 april 1756 een behoorlijke acte van indemniteit voor zijn huisvrouw en dochter moeten inleveren. Om lasten en onheilen als gevolg van onverhoopte armoede ten nadele van het gerecht te voorkomen zal de gerechtsbode hem aanzeggen dat hij binnen 8 dagen de acte zal moeten leveren. De drossaart is gemachtigd om, als Peter van Os in gebreke blijft, zijn vrouw en dochter uit de hoge heerlijkheid van Hagestein te laten vertrekken. Gedaan te Hagestein, was getekend door Roeloff van Renswoude, Aart van Eck, Jurriaan Hack, G(errit) van der Meij, met merk X door Willem Claassen en met merk X door Wouter van Someren. Secretaris Samuel Verhoeven. ¹
fol 2-3, 05-07-1756	Drossaard en gerecht van de hoge heerlijkheid Hagestein besluiten alleen Procureurs te erkennen of te permitteren die behoorlijk door hen zijn geadmitteerd. Er geldt een uitzondering voor de Procureurs die bij het Hof van Utrecht zijn geadmitteerd. Procureurs die niet aan de eisen voldoen mogen lopende zaken afhandelen. Was getekend Samuël Verhoeven, Jurrien Hack, Aart van Ek, Roeloff van Reinswou, G(errit) van den Meij. Met het merk X Willem Claassen en met het merk X Wouter van Someren. Secretaris Otto van der Schroeff.
fol 3, 09-12-1756	Wilhelmus van Rhijn verzoekt permissie en admmissie om als procureur voor het gerecht Hagestein te mogen optreden. Het gerecht gaat akkoord mits Van Rhijn zich houdt aan de ordinantie van de Staten van Utrecht over de manier van procederen op het platteland. Was getekend Otto van der Schroeff. Van Rhijn heeft de eed gedaan in handen van de heer drossaart Verhoeven op 15 maart 1757 in kennis en getekend door secretaris Otto van der Schroeff.
fol 3, 23-12-1756	Drossaart Samuel Verhoeven verzoekt permissie om zijn zus Sara Maria Verhoeven, weduwe van Adriaan Maas, bij provisie voor de tijd van een jaar te mogen confineeren (= opsluiten zonder proces), in een verbeterhuis te 's Hertogenbosch. Het gerecht van Hagestein stemt gezien het verzoek en beëdigde bewijs en verdere bescheiden ermee in haar op te laten nemen op haar kosten en desnoods van hem. In absentie van de secretaris getekend door Roeloff van Reinswou, schepen.
fol 4, 02-01-1757	Een nader verzoek van drossaard Samuel Verhoeven om Sara Maria Verhoeven, weduwe van Adriaan Maas, op haar kosten en des needs die van hem zelf te Utrecht in een der huizen die daartoe geschikt zijn te mogen laten opnemen bij provisie voor een jaar. In absentie van de secretaris getekend door Roeloff van Reinswou, schepen.
fol 4-5, 09-01-1757	Uit de rivier de Lek is in de buurt van de Rode Leeuw het lichaam van Maria de Groot, dochter van Pieter de Groot, opgevist. Op 10 januari 1757 heeft Hendrik van der Steeg, chirurgijn te Vianen, op vordering van drossaard Samuel Verhoeven en in aanwezigheid van twee schepenen commissarissen

¹ HUA 419 Gerechtsbestuur Hagestein, 3. Armwezen, inventarisnummer 14 Akten van indemniteit verleend door en ingekomen bij het dorpsbestuur, 1737-1794.

	lijkschouwing gedaan waarbij is gebleken dat er geen sprake was van beenbreuk of kwetsuur. Geconcludeerd wordt dat Maria de Groot 'perfatum' in het water was gevallen en gestikt, waarna de bode de ouders heeft aangezegd dat zij het dode lichaam konden weghalen hetgeen vervolgens ook is geschied.
fol 5-6, 15-01-1757	Op verzoek van drossaard Samuel Verhoeven hebben schepenen Jurrien Hack en Aart van Eck samen met de secretaris rapport uitgebracht. Het gerecht besluit op basis hiervan de rekening van de goederen van Sara Maria Verhoeven die Samuel Verhoeven met Johannis van Wesseem, wonende te Utrecht, heeft geadmistriseerd te sluiten. Johannes van Wesseem wordt vervolgens aangesteld als curator van de persoon en de goederen van gemelde Sara Maria Verhoeven. Hij wordt gemachtigd de procedures tegen Martinus Maas voor het Hof van Utrecht te voeren, het geschil over een tijns van een gulden vierstuivers per jaar waarmee een griend die hij heeft verkocht was bezwaard te beslechten, en verder alles te doen wat in het voordeel van de boedel is. Was getekend Otto van der Schroeff secretaris.
fol 6, 09-05-1757	Het gerecht machtigt Samuel Verhoeven om de twee ossen aan de meest biedende te verkopen en de penningen op de secretarie van het gerecht in bewaring te geven. Getekend bij afwezigheid van de secretaris door schepenen Roelof van Reinswou.
fol 6-7, 17-06-1757	Huibertje Hooft, huisvrouw van Claas Prins met kinderen, is ter zake van diefstallen door de drossaard van Vianen vervolgd. Drossaard en gerecht zijn van mening dat men de goede ingezetenen van Hagestein moet behoeden voor het slechte gedrag van Huibertje Hooft en tevens voorkomen moet worden dat de last die als zij in armoede vervalt door het gerecht moet worden gedragen. Ze wordt daarom aangezegd dat zij en haar kinderen binnen de tijd van acht dagen uit de hoge heerlijkheid zullen hebben te vertrekken.
fol 7, 17-06-1757	De drossaard meldt dat Otto van Steijn in Hagestein is komen wonen zonder een behoorlijke acte van indemniteit te hebben overgegeven, hoewel hij enkele malen daartoe is aangemaand. Omdat hij in onverhoopt geval van armoede ten laste van de hoge heerlijkheid komt wordt besloten dat de gerechtsbode hem zal aanzeggen dat hij binnen de tijd van zes weken of in elk geval vóór de eerste augustus 1757 een behoorlijke acte van indemniteit zal moeten leveren. Als hij dat nalaat is de drossaard gerechtigd Otto van Stein uit de hoge heerlijkheid te doen vertrekken.
fol 7-8, 04-07-1757	Huibertje Hooft, huisvrouw van Claas Prins, is ingevolge de resolutie van het gerecht van 17 juni 1757 aangezegd dat zij met haar kinderen binnen de tijd van acht dagen uit de hoge heerlijkheid moest vertrekken. Tot nog toe is zij in gebreke gebleven dat te doen. De drossaard wordt gemachtigd haar met haar kinderen de facto uit de heerlijkheid te laten vertrekken.
fol 7-8, 04-07-1757	Jan Kelffkens Gijsbertsz heeft het gerecht verzocht om permissie om als procureur voor het gerecht van Hagestein te mogen optreden. Drossaard en gerecht stellen hem aan als procureur, mits hij zich exact houdt aan de ordonnantie van de Staten van Utrecht over de manier van procederen op het platteland en de eed aflegt. Otto van der Schroeff, secretaris.
fol 8-9, 10-08-1757	De drossaard heeft informatie ontvangen over enige gepleegde 'excessen en insolentien' op en jegens Pieter van Os, gepensioneerd luitenant in dienst van het land, uit hoofde van zijn ambt genomen. Om voor hem in een behoorlijke vorm van rechtspraak te voorzien wordt er een brief gestuurd aan krijgsraad in Den Haag. Getekend door Otto van der Schroeff.

fol 9, 10-08-1757	De drossaard deelt mee dat hij conform de bevoegdheid hem verleend op 17 juni 1757 Otto van Stein de facto uit de hoge heerlijkheid Hagestein heeft doen vertrekken. Het gerecht dankt hem voor de genomen moeite en waakzaamheid.
fol 9-10, 12-08-1757	Bericht van ontvangst van de krijgsraad van de missive van het gerecht van Hagestein, met het verzoek de brief te overhandigen aan luitenant Van Os. Ondertekend door R. van Kinschot en L.L. van Reenen.
fol 10-13, 27-09-1757	<p>Luitenant van Os is gehoord en heeft verzocht zijn onschuld te mogen bewijzen en heeft daartoe enige verklaringen overgelegd. Op verzoek van de advocaat fiscaal van de generaliteit hebben we besloten deze aan u toe te sturen, met het verzoek om commentaar. Getekend R. van Kinschot en L.L. van Reenen.</p> <p>Reactie van het gerecht van Hagestein.</p> <p>We hebben de verklaringen beoordeeld en vastgesteld dat de belangrijkste verklaring afkomstig is van de heer G(erardus) van Grotenraij, een 'ongelukkig mensch, die in zijn verstand is getroubleert en bij de luitenant van Os in de kost is en gemelde attestatien ten contemplatie van den selven gegeven sal hebben sonder te hebben begrepen wat hij gedaan heeft waar van Uw hoog edel gestreng nader soude kunnen blijken indien Uw hoog edele hem voor sig geliefden te ontbieden.'</p> <p>We hebben nagegaan of onze secretaris en de burgemeester (Jurriaen) Hak beschonken waren. Het tegendeel is waar. Uit de verklaring van predikant Davidson blijkt wat van de verklaringen van de heer G. v. Grotenraij te zeggen valt.</p> <p>Over de verklaring van Florij kunnen wij Uw hoog edel gestreng niet verder informeeren als dat hij een dronkaard is. Uit zijn verklaring blijkt met wat soort van mensen Van Os dagelijks omgaat.</p> <p>Aart van Eck en Gerrit van der Meij, mede schepenen van Hagestein, zijn abuis met hun verklaringen. In zoverre hebben ze gelijk dat het rechthuis wordt gebruikt als herberg, hetgeen vroeger niet het geval was. De gerechtskamer wordt echter gebruikt door de secretarie en de papieren worden daar in kasten bewaard. Mogelijk hebben ook anderen er gebruik van gemaakt als het gerecht of de heemraden afwezig waren. Maar dat neemt niet weg dat de gerechtskamer in gebruik is en dat de eigenaar van het huis daarvoor een vergoeding ontvangt.</p> <p>G. van Grotenraij en Roelof van Renswou hebben verklaard dat de drossaard van Hagestein zich laatdunkend over de krijgsraad zou hebben uitgelaten. Dit wordt weersproken door de bode van het gerecht, Jan Balvert, en Wouter van Someren, die hebben geassisteerd bij de tenuitvoerlegging van het vonnis van het Hof van Utrecht door de pander (Bernardus) Sam aan de goederen van luitenant Van Os en van het begin tot het einde aanwezig zijn geweest.</p> <p>Ook de weduwe de Mick cum sociis verklaart hoe kwaadaardig luitenant van Os de drossaard van Hagestein bij de krijgsraad onder verdenking tracht te brengen.</p> <p>De onenigheid tussen Van Os en Gerrit Goes cum uxore heeft betrekking op de huishuur en verdwenen goederen. Goes heeft het huis gekocht dat eerder door Van Os werd bewoond.</p> <p>Getekend Dirk Arendonk loco secretaris.</p>
fol 12-13, 23-11-1757	De krijgsraad te Den Haag deelt mee dat de heer Van Os voor de periode van veertien dagen in handen is gesteld van de provoost te Utrecht met de vermaning zich in acht te nemen. De krijgsraad verzoekt tevens een brief af te geven aan luitenant Van Os. Getekend R. van Kinschot en L.L. van Reenen.

fol 13, 16-10-1758	Aan Samuel Verhoeven, drossaard en Jurriaan Hak, borgermeester, en twee schepenen benoemd als commissarissen. Hendrik van der Steegh gezworen chirurgijn van de stad Vianen heeft op 16 januari 1758 onder de heerlijkheid Hagestein een dood lichaam geschouwd van een vrouw, oud circa zestig jaren. Het lichaam is onbeschadigd en er zijn geen breuken of gezwellen vastgesteld. Het lichaam was naakt, mager en uitgeteerd. Hij concludeert dat de vrouw door kou en honger is gestorven.
fol 13-17, 05-01-1758	<p>Omdat er bij het vergaderen en de administratie van rechts- en politieke zaken verscheidene kwade gewoonten zijn ingevoerd, die tot verwarring leiden en tot nadeel zijn van de ingezetenen in 't algemeen en van de hoge heerlijkheid in 't bijzonder, worden de navolgende punten voorgeschreven:</p> <p>Art. 1 De drossaard is het hoofd van de vergadering. Wanneer de stemmen staken geeft zijn stem de doorslag.</p> <p>2. De drossaard mag zich niet direct of indirect met de huishoudelijke zaken van Hagestein bemoeien, tenzij het gerecht daarom verzoekt en in dat geval mag hij alleen weigeren om wettige redenen.</p> <p>3. Alle gemenelands zaken worden alleen opgedragen aan de schout , schepenen en de secretaris. De schout zit de vergaderingen voor en bij absentie een van de oudste schepenen.</p> <p>4. De drossaard, schout, schepenen en secretaris moeten daags te voren worden geconvoceerd. Ze dienen in de zomer voormiddag om halftien en in de winter om half elf uren op de gerechtskamer te compareren. Als de klok slaat begint de vergadering en mogen de aanwezige leden beslissen.</p> <p>5. Om leden te stimuleren alle nodige vergaderingen bij te wonen en met goeden raad te assisteren zullen de extra ordinaire leges van de absente leden aan de presente leden worden uitgekeerd. De secretaris is gehouden aantekening te houden van de presente leden.</p> <p>6. De zomervergadering begint vijftien april tot vijftien september en de wintervergadering van vijftiende september tot vijftiende april.</p> <p>7. De secretaris is gehouden voor iedere schepen een lijst bij te houden van de leges die ze vervolgens bij de gadermeester kunnen verrekenen met verschuldigde ongelden.</p> <p>8. De aanwezige leden mogen tijdens de vergaderingen geen tabak roken tabak of sterke dranken, bier of wijn te drinken op verbeurte van drie guldens, waarvan de helft aan de drossaard toekomt en de andere helft is bestemd voor arme lieden die door het gerechte worden onderhouden.</p>

	<p>9. Er mogen op de ordinaire of extra ordinaire rechtsdagen of vergaderingen geen maaltijden of drinkgelagen worden gehouden, laat staan dat de kosten daarvan ten laste van het college zullen mogen worden gebracht. De kosten van vertering voor en na de vergadering moeten in privé te worden dragen.</p> <p>10. Wanneer er op een vergadering bij de presente leden twist ontstaat zullen de leden die niet in de kwestie zijn betrokken gehouden zijn alle middelen in het werk te stellen om het verschil bij te leggen.</p> <p>11. De bode is gehouden bij alle vergaderingen op de gerechtskamer te zijn en mag geen ander in zijn plaats zenden. De gerechtskamer zal een privé vertrek zijn dat alleen door de drossaard, schout, schepenen en secretaris wordt gebruikt. De bewoner van het gerechtshuis mag in de gerechtskamer geen tapnering uitoefenen of de kamer voor een ander doel gebruiken.</p> <p>12. Er mogen alleen vergaderingen worden gehouden als de secretaris aanwezig is. Er mogen geen acten worden gepasseerd dan ten overstaan van en kennis van de secretaris. Er worden geen vergaderingen belegd dan na overleg met de secretaris.</p> <p>13. De secretaris zal deze punten jaarlijks bij de installatie van de schepenen en de verdere gerechtspersonen voorlezen. Geschreeven op het ridderlijk slothuis Poelgeest op vijf januari 1758. Getekend L.F. de Marez van Niecoop, vrijheer van Hagestein.</p>
fol 17-18, 09-01-1758	<p>Op verzoek en in aanwezigheid van Samuel Verhoeven, drossaard, en burgemeester Jurriaan Hack en eenige schepenen uit heeft Hendrik van der Steegh, gezworen chirurgijn van de stad Vianen, op 9 september 1758 een vrouwelijk kadaver geschouwd, gelegen in de hooiberg van een onbewoonde hofstede. Hij heeft geen wonden, contusien, fracturen of dislocaties en bevonden. Daarom verklaart hij dat het kadaver niet door wonding of geweld is omgekomen maar op de vindplaats een natuurlijke dood is gestorven.</p>
fol 18-19, 13-03-1758	<p>Louis Trip den Marez, vrijheer van Hagestein, heeft bij resolutie Jurriaan Haak gedegradeerd van zijn ambten als burgemeester en laag heemraad van de hoge en vrije heerlijkheid Hagestein.</p> <p>Resolutie Jurrian Hack, burgemeester en laag heemraad van Hagestein, heeft zich niet ontzien Otto van der Schroeff, hoogdijk heemraad secretaris en waarnemende gademeester van Hagestein 'op een seer sensible enorme en insolente wijsen nopende de waarneeming en exercitie van sijne voorschreve qualiteijte waartoe (hij) van onsent wegen is gecommitteerd te hoonen en te injuriëren'. De drossaart van Hagestein moet binnen drie dagen twee personen nomineren waaruit een vervanger kan worden gekozen. Geschreven in de veste op het kasteel Hagestein Gasparde 13 maart 1759.</p>

fol 19, 13-03-1758	Op verzoek van Samuel Verhoeven, drossaard, wordt Anthony van Munster door de bode gedaagd te verschijnen op 28 maart 1759 om de eis aan te horen en voorts de zaken tot een einde te brengen. Gedaan 13 maart 1759, was getekend Otto van der Schroeff.
fol 19-20, 13-03-1759	Op het verzoek van Johannes van Wesseem aan het gerecht worden de schepenen Wouter van Someren en Gerrit van der Meij belast onderzoek te doen en daarvan rapport te doen. Gedaan 13 maart 1759, was getekend Otto van der Schroeff. De verzoeker (Johannes van Wesseem) wordt toegestaan met de weduwe van Govert Bijland de openstaande rekening te vereffenen. Hij wordt gemachtigd om de landerijen gelegen onder Jaarsveld aan de meest biedende te verkopen. Gedaan 13 maart 1759, was getekend Otto van der Schroeff.
fol 20-21, 14-06-1758	Vergadering van de geërfden van het land van Hagestein over de kosten van de nieuwe sluis in de Arkelse dam. Het land van Hagestein is niet om consent gevraagd en draagt niet bij. ² Aanwezig: De heer Smit voor het kapittel van de Dom De heer advocaat Van Nes voor het kapittel van Oudmunster De heer de Waal en Crinius De heer vroedschap Veldhuijzen De heren Cambier Ramot en Hammius De heer van Noorle en Kelderman Samuel Jacobsz Pieter van Werkhoven Jan Peek Hendrik Goes Hendrik Uijtewaal Jan Balvers
fol 21-23, 25-04-1759	Vergadering van de geërfden van het land van Hagestein naar aanleiding van een inspectie op 17 en 18 juli 1758 van de weteringen en rotsloten. De dijkmeester van der Worp heeft een memorie geschreven over de aanpak tot verbetering en de kosten daarvan. Men gaat akkoord, het uitbaggeren moet in november 1759 klaar zijn. Voor een structurele aanpak van wegen en watergangen wordt aan de heren (Ernst Schade) van Dompelaar en (Gerard) van der Hoeven dijkgraaf van Vianen, naast Pieter van Werkhoven en secretaris van der Schroeff wordt gevraagd een schouwbrief te maken. Aanwezig: De heer van der Pauw voor haar edel mogende domeinen Den heer van Dompelaar den heer rentmeester van Nes voor het kapittel van Oudmunster den domheer de Waal de heer Crinius de heer van der Hoeven voor 't oudeman huijs te Vianen

² A. Bijl, Tussen de Diefdijk en de Zouwendijk : een waterstaatkundige en sociaal-economische geschiedenis van de Vijfheerenlanden (1566-1984), Vuuren 2000, p. 50,51, onder verwijzing naar J.D. Winsemius, Inventaris van de archieven van het hoogheemraadschap van de Vijfheerenlanden ('s Gravenhage;1973).

	<p>de heer Kelderman de heer Ramot de heer Hammius Anthonij van Munster Pieter van Werkhoven Jan Claasen Tucker Cornelis Goes Jan Spaan Jan Balvers</p>
<p>fol 23-29, 22-06- 1759</p>	<p>De geërfden van het land van Hagestein hebben op 25 april 1759 verzocht een schouwbrief te maken. Deze wordt met eenparigheid van stemmen goedgekeurd.</p> <p>Aanwezig: Luijt van der Pauw voor haar edel mogende domeinen de heer van Domselaar de heer Crinius de heer van der Hoeven voor 't manhuijs van Vianen de heer Hogeveen voor de heer Cromhout de heer Hammius Pieter van Werkhoven Jan Balvers Jan Peek Gerrit Goes de Jonge den secretaris van der Schroeff</p> <p><i>Schouwbrief</i> Schouwbrief over de wegen weteringen en watergangen mitsgaders rot- en togtsloten behorende onder de hooge heerlijkheid Hagestein</p> <p>Eerstelick van de wegen. Art. 1 Alle wegen in Hagestein zullen moeten verbreed en opgehoogd. Art. 2 De gaten in de wegen zullen moeten werden gedicht met groen zwaarhout en de aarde die uit de rotsloten zal komen; het midden van de wegen tonrond zodat ze kunnen afwateren. Art. 3 De Vogelsangseweg zal 8 duim moeten hoger moeten zijn dan de Nieuwesteinseweg en zestien voet breed. Art. 4 De Nieuwesteinseweg zal van de kweldam af op dezelfde hoogte als de kweldam moeten worden gebracht. Art. 5 De Reigersteinseweg zal van de Hogendijk af tot de laan van het huis van Nieuwestein moeten worden verhoogd op dezelfde hoogte als de kweldam en vervolgens tot de hoek toe met een goede kade. Act. 6. De Hoevenweg zal moeten worden verhoogd ter hoogte van de kweldam en vervolgens tot de hoek van de boomgaard. Art. 7</p>

De Achterweg en de Hoevenweg alsmede de wegen in en rond het dorp gelegen zullen moeten worden onderhouden en de slenken en gaten moeten worden gedicht.

Art. 8

De laagten in de Biesenweg tot de scheiding van Vianen zullen moeten worden verhoogd.

Art. 9

De Breesteeg zal moeten worden verhoogd.

Item van de weteringen en watergangen.

Art. 10

Dat de bodem van de weteringen, rotsloten en tochtsloten van de scheiding van Hagestein onder de Gouwenes zullen moeten gehouden worden onder het peil voor het huis van de heer van Tienhoven gesteld.

art. 11

Den eerste tochtsloot van zal zijn begin nemen aan de tweede of benedenste tochtsloot van voornoemde scheiding in het land van Anthonij van Munster.

Art. 12

De Gouwenesse Wetering zal 8 voet breed zijn, de hoofden of bruggen 7,5 voet en de tochtsloten onder de Gouwenes 6 1/2 voet.

Art. 13.

De rotsloten ende verdere tochtsloten over en bezijden de Nieuwesteinseweg zullen op diepte moeten gehouden. De tochtsloten zullen voortaan onder de schouw behoren van het hoge land van 't Fit.

Art. 14

De bodem van de Heul aan de Nieuwesteinseweg is verland. De eigenaar is gehouden de Heul te diepen.

Art. 15

De rotsloot en de sloten beginnende over de Hoevenweg en strekkende tot aan de hoek van de Haage Weteringen zullen op peil moeten worden gehouden.

Art. 16

De wetering, rot- en tochtsloten van de Vogelsangse Heul tot aan de Breesteeg zullen op peil moeten worden gebracht.

Art. 17

De watergangen van de Breesteeg tot aan het Weerland beneden de Klijne of Dubbelde wetering moeten op het peil van de Breesteegse Heul worden gebracht.

Art. 18

Er zullen geen bomen of takken over het water mogen hangen. Niemand mag korven of vuiken in de wetering of vlieten leggen wanneer de molens malend. Niemand mag krenge of vellen in de wetering of vlieten smijten.

Art. 19

Het verhogen en verbreden van de wegen en het verwijden en verdiepen van de weteringen, rot- en tochtsloten zullen plaats hebben de Rijnlandse maat.

Voorts generaal

Art. 20

Er zal tweemaal per jaar worden geschouwd, in mei en september. De schouw zal ten minste veertien dagen van te voren moeten worden bekendgemaakt. Voor het voeren van de schouw verdient de schout 2 gulden 10 stuivers, elke heemraad 1 gulden 10 stuivers, de secretaris 2 gulden 10 stuivers en de bode 1 gulden.

	<p>Art. 21 De eerste schouw betreft de dijken uit wateringen, molen, vlieten, weteringen, rot- en tochtsloten en voorts alle schouwbare watergangen die men van ouds gewoon is te schouwen.</p> <p>Art. 22 De eerste schouw betreft alle opgaande sloten aan het weiland zowel tussen de weren die door een persoon of verscheidene personen gebruikt worden te weten het ene jaar aan de oostzijde en het andere jaar aan de westzijde van een ieder zijn land.</p> <p>Art. 23 De tweede schouw betreft alle weteringen rot- en tochtsloten en de sloten van 't Hoogland en de sloten aan de henneplanden en houtakkers met het ene jaar aan de oostzijden en het andere jaar aan de westzijde van het land.</p> <p>Art. 24 De schouten en heemraden mogen te allen tijde een noodschouw leggen indien noodzakelijk.</p> <p>Art. 25 De bruikers of eigenaars zijn op de schouwdagen gedurende de twee eerste jaren gehouden de aan- en afgang van hun slagen aan te wijzen.</p> <p>Art. 26 Als ten tijde van de schouw enige slagen onbeheerd of ongemaakt worden bevonden zullen degenen bij wie de slagen moeten worden gemaakt een boete verbeuren van 1 gulden en na gehouden de slagen binnen de tijd van 8 dagen te maken.</p> <p>Art. 27 Alle penningen, zowel van boeten, aanbesteed werk als anders zullen terstond op de goederen van de onwillige betalers worden verhaald.</p> <p>De secretaris van Hagestein zal de Staten van Utrecht vragen de schouwbrief goed te keuren.</p>
fol 29-30, 09-10-1759	<p>De geërfden van het land van Hagestein besluiten op basis van de begroting van kosten van het verhogen en verbreden van de gemene landswegen conform de schouwbrief van 22 juni 1759 aan te besteden aan de minst aannemende en de nodige penningen om te slaan over de morgentalen zoals van ouds gebruikelijk is.</p> <p>De gadermeester merkt op dat nu het merendeel van ingelanden hun verschuldigde ongelden over 1756 nog niet hebben voldaan, van hen niet te verwachten is dat ze hun bijdrage in de extra ordinarij omslag binnen of op den gestelde termijn zouden betalen.</p> <p>Overwogen wordt dat er sprake is van frauduleuze koop en verkoop van onroerende goederen binnen het gerecht. Dat land wordt door de koper na ruïneus gebruik weer verlaten. Daardoor worden de nog weinige vruchtbare landen zodanig belast, dat de lasten de vruchten en landpachten verre te boven gaan en de eigenaars van dergelijke landen moed- en hopeloos zijn.</p> <p>Daarom wordt aan de Staten van Utrecht verzocht:</p> <p>1e schout en gerecht van Hagestein aan te schrijven geen transporten van vaste goederen toe te staan tenzij zekerheid wordt gesteld voor de ongelden die in de tijd van zes jaren verschuldigd mogen zijn.</p> <p>2e afschrijving ter verlenen van de binnenlandse lasten voor zover de gadermeester kan aantonen voldoende te hebben ingespannen de debiteuren te laten betalen.</p>

	<p>Aanwezigen: Den Heer van Stoetwegen De Heer van Noorle De Heer Crinuis De Heer Rappardus Pieter van Werkhoven Jan Balvert Jurien Hak Paulus Cuijken Jan Claassen Tukker Gerrit Goes de Jonge</p>
fol 31, 10-06-1761	<p>De drossaard en schout van Hagestein heeft de geërfdn van het land van Hagestein laten weten dat de heer vroedschap (Jan Willem) Musschenbroek³ als erfgenaam van griffier Johan van de Water een geleend kapitaal van f 6.624 heeft opgezegd. Het betreft een lening voor de onkosten van de bouw van vijf nieuwe voormolens buiten de sluis van Ameide op 21 oktober 1740, door Everhard Drakenborgh van het kapittel van de Dom te Utrecht, uit naam van de geërfdn en ingelanden ondertekend.⁴ Omdat het vanwege de droevige toestand van het district onmogelijk is dit bedrag op te brengen wordt besloten de heren van Domselaar, van Lexmont en de secretaris te af te vaardigen om de heer vroedschap van Mussenbroek te vragen een jaarlijkse rente van 3,5% op de lening te mogen betalen en desnoods 1/4 of 1/2 % rente meer aan te bieden. Verder worden ze gemachtigd om bij de gewezen gadermeester Dons inzage te vorderen van de quitanties van de rente die Dons op de genoemde lening heeft betaald.</p> <p>Aanwezigen: Den heer M.C. de Waal, heer van Lexmont, voor zichzelf en voor het kapittel van Oudmunster Den heer van Domselaar De heer Hogeveen voor den heer van de Werve Pieter van Werkhoven Jan Balvert</p>
fol 32, 10-12-1761	<p>De geërfdn van de polders de Biesen, Hoef en Haag gelegen onder de hoge heerlijkheid Hagestein hebben in hun vergadering het rapport vernomen van de heren van Domselaar en van Lexmond en de secretaris van Hagestein, krachtens de resolutie van 10 juni 1761 gecommitteerd. Ze hebben de heer Musschenbroek gesproken en eerst een kwart en een half % meer rente aangeboden en vervolgens om het kapitaal in termijnen af te lossen, maar Musschenbroek bleef bij de gedane opzegging.</p> <p>Aanwezigen: De heer Luijt van der Pauw wegens haar edel mogende domeinen Den domheer de Cupere voor het kapittel van Oudmunster De heer van Domselaar Den heer van Lexmond Den Heere dijkgraaff van der Hoeven voor den hujsarmen te Vianen Den Heere schout van Hall voor het heijlige geesthuijs te Vianen</p>

³ mr. Jan Willem van Musschenbroek (1729-1807), burgemeester in de Vroedschap van Utrecht in de periodes 1783-185, 1787-1789 en van 1792-1794.

⁴ Bijl, aw, p. 74,75.

	<p>De heer Ramot voor zijn vader de Heer Cornelis Ramot Anthony van Munster Pieter van Werkhoven.</p>
<p>fol 33-34, 01-12- 1761</p>	<p>De heer Musschebroek heeft een verzoek ingediend bij het Hof van Utrecht om de lening van 6.624 gulden om de geërfd en ingelanden op 1 december 1761 te dagen. Zijn verzoek en de dagvaarding luiden als volgt.</p> <p>Verzoek aan het Hof van Utrecht Jan Willem van Musschenbroek, erfgenaam van Jan van de Water, deelt mee dat geërfd en ingelanden van Hagestein met goedkeuring van de Staten van 12 februari 1740 van de heer van de Water een som van 6.624 carolus guldens hebben geleend. Dit in verband met kosten van het maken van 5 nieuwe achtkanten voormolens buiten de sluis bij Ameide op de uiterwaard die toebehoort aan het gemene land. De rente bedraagt 3%, ingaande 1 november 1740.</p> <p>Als zekerheid hebben de geërfd en ingelanden van Hagestein verbonden alle landerijen die op de Zederik door de sluizen bij Ameide uitwateren. De rente is verhoogd naar 3,5% ingaande 1 november 1749. De rente is sinds november 1758 tot op heden niet meer betaald. Daarom is verzoeker van mening dat het niet langer verantwoord is het kapitaal nog langer aan de geërfd en ingelanden te laten en heeft hij de lening per 14 april 1761 opgezegd. Omdat de kwestie niet in der minnen geschikt kan worden verzoekt Musschenbroek de geërfd en ingelanden voor het Hof te dagen. Getekend H. van Dam.</p> <p>In het hoofd stond (dagvaarding) De deurwaarder of een van de panders van het Hof van Utrecht heeft vanwege de Staten van Utrecht de geërfd en ingelanden van Hagestein gedagvaard om de eis van de verzoeker te horen in verband met de overeenkomst van 21 oktober 1740. Gedaan te Utrecht 1 december 1761. Ondertekend door H.H. van den Heuvel.</p>
<p>fol 34-35, 14-04- 1761</p>	<p>Opzegging lening Copia Jan Willem van Musschenbroek, enige erfgenaam van Johan van de Water, in leven griffier 's hoofs van Utrecht.</p> <p>De deurwaarder heeft op 14 april 1761 aan de geërfd en ingelanden van Hagestein uitwaterend op de Zederik door de sluis bij Ameide per 1 november 1761 de lening opgezegd van 6.624 gulden. Otto van der Schroeff heeft het exploit in zijn hoedanigheid van gadermeester en secretaris van Hagestein aangenomen. Was getekend J. van Lanckom.</p> <p>De heer De Cupere, van het kapittel van Oudmunster, zegt dat de geërfd en ingelanden van Hagestein in het verleden altijd bij het kapittel van de Dom te Utrecht bijeenkwamen, terwijl ze nu de vergadering hadden belegd in het gerechthuis te Hagestein. Om de zaak niet te vertragen wil hij dat ditmaal door de vingers zien. Hij stelt voor de landerijen over te geven die de als zekerheid dienden bij de lening van 6.624 gulden.</p> <p>De aanwezige geërfd en ingelanden besluiten na rijp beraad een nadere convocatie te houden op donderdag 17 december 1761 om 10 uur voormiddag. Dan kunnen de nu afwezige geërfd en ingelanden hun mening geven. De secretaris stuurt aan de afwezige geërfd en ingelanden de volgende missive.</p>

	<p><i>Missive gecommiteerden, tweede convocatie 17 december 1761</i></p> <p>De heer Musschenbroek heeft een lening van 6.624 gulden opgezegd, aangegaan door geërfd en ingelanden die uitwateren op de Zederik door de sluis van Ameide. De lening is namens de geërfd en ingelanden van Hagestein aangegaan door Everhard Drakenburg op 21 oktober 1740 in verband met het maken van de vijf nieuwe voormolens buiten de sluis van Ameide.</p> <p>Als zekerheid zijn alle landen verbonden die op de Zederik door de sluis bij Ameide uitwateren. Het Hof van Utrecht is bevoegd.</p> <p>Enkele heren, afgevaardigd door de geërfd, hebben tevergeefs alle mogelijke moeite gedaan om de heer Musschenbroek te overreden om van de gedane opzegging af te zien. Deze heeft echter tot het Hof van Utrecht gewend dat op zijn verzoek tot daagvaarding heeft beslist.</p> <p>Op 10 december dezer is de kwestie door de notabele ingelanden besproken. Om verdere procederen en kosten te vermijden is besloten aan de heer Musschenbroek alle landerijen over te geven waarmee men zich bij de lening had verbonden.</p> <p>Besloten is een tweede convocatie te beleggen op donderdag 17 december 1761, voormiddag 10 uur, in het gerechtshuis van Hagestein om over het concept van de notabele ingelanden te definitief beslissen.</p>
fol 36, 17-12-1761	<p>De geërfd van de polders den Biesen, Hoef en Haag gelegen onder de hoge heerlijkheid Hagestein, vergaderd in het rechthuis van Hagestein, nemen kennis van het feit dat Van Musschenbroek als erfgenaam van Van de Water de lening aan geërfd en ingelanden die afwateren op de Zederik heeft opgezegd. De lening van 6.624 gulden was bedoeld om het aandeel van Hagestein te betalen in de kosten van de vijf nieuwe voormolens buiten de sluisen.</p> <p>Aanwezigen:</p> <p>De heer Luijt van der Pauw voor haar edele mogende domeinen de secretaris van der Schroeff van den heer van Hagestein de heer de Cupere voor het kapittel van Oudmunster Den heer van Domselaar Den heer van Lexmond Den heer Cambier voor 't manhuis van Vianen Den heer van Noorle voor den Heijligen geest te Vianen De heer Kelderman De heer Ramst De heer Nieuwdijk De heer Hammius De heer Dr. Leempoel De heer Graves voor de heer Tubert Gijsbert van der Ven Willem Spaan Anthonij van Munster Anthonij Angelier Jacobus Kuijk Arie Linsbergen</p>
fol 37-38, vóór 11-01-1762	<p>Vergadering van de geërfd en ingelanden van Ameide. Op 21 oktober 1740 heeft Everhard Drakenburg, secretaris van het kapittel van de Dom te Utrecht, uit naam en op verzoek van geërfd en ingelanden, alle landen die op de Zederik door de sluis bij Ameide uitwateren verbonden aan een lening. Uit het</p>

	<p>rapport van 10 december blijkt dat hoewel een aantal geërfdn al wat mogelijk is gedaan heeft om van Musschenbroek te bewegen tot uitstel dat niet is gelukt. Van Musschenbroek heeft hen op 14 december 1761 gedaagd bij het Hof van Utrecht.</p> <p>Op 10 dezer (december) is geconcludeerd dat om verdere procedures en kosten te vermijden aan de heer Musschenbroek alle landerijen over te geven die als zekerheid dienden. Er is besloten een tweede vergadering bijeen te roepen om een definitief besluit te nemen. Het Hof van Utrecht heeft de geërfdn inmiddels uitstel verleend tot 11 januari 1762.</p> <p>De aanwezige geërfdn willen geen middel onbeproefd laten om de heer Musschenbroek te overreden van de rechtszaak af te zien. Afgevaardigd worden de heren van Dompelaar, van Lexmond, de domheer de Cupere, de dijkgraaf van der Hoeve, Anthonij van Munster en de secretaris van Hagestein om nogmaals met Musschenbroek in gesprek te gaan en te wijzen op de slechte toestand van het district van Hagestein in het algemeen en de polders die op de Zederik uitwateren in het bijzonder. Ze kunnen aanbieden de verschenen rente te betalen en zekerheid te bieden voor nog te verschijnen renten.</p> <p>Aanwezigen: Pieter van Werkhoven voor zichzelf en voor de weduwe Balvert Gerrit Goes den Ouden Gerrit Goes den Jongen Van der Kluis Dirk Arendonk Evert van der Sluis Samuel Jacobs</p>
--	--

fol 39-40, 24-12- 1762	<p>Schout en gerecht van Hagestein beslissen, gelet op de memorie van kosten wegens reparaties in 1762 aan het pastoriehuis, met machtiging van de geërfdn en ingelanden van 9 augustus 1762 en met goedkeuring van de Staten van Utrecht, de kosten uit te zetten en om te slaan over alle morgentalen van het gerecht van Hagestein, inclusief buitendijks, met 11 stuivers op de morgen, voor de tijd van 3 jaren ingaande 1 januari 1763 tot 31 december 1765. De eigenaars moeten vóór of op 31 december elk jaar, op straffe van executie betalen.</p> <p>Aldus gedaan in het gerechtshuis van Hagestein 24 december 1762. Getekend Cornelis de Wijs junior, M. Bogaard, getekend merk + Willem Graaffe, getekend met merk + Wouter van Someren en getekend met merk + Hermans de Leeuw, Teunis den Dunnen, Gerret Jansen Bennink. Getekend Otto van der Schroeff, secretaris.</p>
fol 41-42, 28-01- 1768	<p>De drossaard heeft de volgende missive van de stad Utrecht aan het gerecht Hagestein overgegeven:</p> <p>De commissarissen van de verbeterhuizen in Utrecht hebben op 28 december 1767 in een vergadering van de vroedschap meegedeeld dat de heerlijkheid van Hagestein op 2 januari 1757 heeft toegestaan aan Samuel Verhoeven om zijn zuster Sara Maria Verhoeven, weduwe van Adriaan Maas, op kosten van haar en desnoods van Samuel Verhoeven in een van de verbeterhuizen binnen Utrecht bij provisie voor een jaar te mogen plaatsen.</p>

	<p>Nadien is er geen verzoek om voortzetting gedaan en is er niet naar de weduwe Maas omgezien. Er zijn nog enkele jaren kostgeld aan de commensaalhouder (Hendrik) Kroon in de Vuurige Colom verschuldigd.⁵ Voortzetting van het verblijf van de weduwe Maas is niet langer zinvol. Verbeterhuizen zijn alleen geschikt om of door goede behandelingen of door onthouding van gelegenheid tot 'debauches en irregulariteiten' de ongelukkige subjecten op het rechte spoor te brengen. Dat is wat anders dan iemand voor altijd van de menselijke samenleving te beroven.</p> <p>De drossaard heeft een beslissing te nemen anders is het verbeterhuis genoodzaakt de weduwe Maas weg te sturen.</p> <p>Utrecht 5 januari 1768, schout burgemeesters en gerecht van Utrecht, getekend C. van Wachendorff.</p> <p>Besloten is als volgt te antwoorden: Wij hebben uw missive van 5 januari 1768 ontvangen. Ons verzoek tot opname van Sara Maria Verhoeven, weduwe van Adriaen Maas, van 2 januari 1757 geldt voor de tijd van een jaar. Wij hebben er geen bezwaar tegen dat ze wordt ontslagen.</p> <p>Hagestein 28 januari 1768, drossaard, burgemeesters en schepenen der Hoge en Vrije Heerlijkheid Hagestein, getekend J. v. Gelder, secretaris.</p>
fol 42, 02-02-1768	<p>Drossaard en die van den gerechte exept Teunis den Dunnen ordinaris vergadert zijnde hebben aan de onderstaane personen geaccordeert also</p> <p>Aan Dirk Cuijk tot majij aanstaande een brood 's weeks.</p> <p>Item aan vrouw Florie een dikke rok en jak, mitsgaders een hemd.</p> <p>Item op versoek van Jacobus Schoonderwoerd voor de Koning om f 52,-- in plaatse van f 36,-- is geaccordeert dat tot majij 1768. Zal houden voor 18 stuiver 's weeks na 't verlopen 1/4 jaar.</p> <p>Nog aan Megteld Boereboom een brood 's weeks.</p>
fol 43, 01-03-1768	<p>Johannes van Wesseem heeft verzocht om ontheven te worden van de door hem aangenomen en bij haar Edel Achtbare besloten curatele over de persoon van Sara Maria Verhoven, weduwe Adriaan Maas. Het gerecht besluit, zonder zich in te laten met de rekening door verzoeker op 9 februari 1768 voor de commissaris van het Hof van Utrecht wegens zijne administratie ten onrechte gedaan en gesloten, hem van de curatele op de persoon en goederen van Sara Maria Verhoeven, weduwe Adriaan Maas, te ontslaan.</p> <p>Gedaan Hagestein 1 maart 1768, getekend J. van Gelder, secretaris.</p> <p>Aanwezig: Den heer meester Joan Frederik Gobius junior Drossaard en Schout Cornelis van Koten schepen Wouter van Someren schepen Roelof van Rijnsouw schepen Huijbert Coetzier schepen Anthonij van Eck schepen</p>
fol 43, 19-05-1768	<p>Drossaard en gerecht van Hagestein laten weten dat baatzuchtige lieden in strijd met het exclusive recht van door de heer van Hagestein verleend aan Jan</p>

⁵ De Vurige Kolom was een verbeterhuis in de Lange Nieuwstraat in Utrecht. Achtergronden bij Yvonne Jansen-Linse, Tot overgrote leedwesen en uiterste droefheijd : verzoeken tot confinering van vrouwen in een verbeterhuis, Stichtse Heraut jaargang 20, nr. 1 (febr. 2008), p. 22-26 en nr. 2 (april 2008), p. 49. Artikel over verzoeken ter confinering (opsluiting) van personen in een verbeterhuis aan de Lange Nieuwstraat en Mariaplaats te Utrecht in de periode 1700-1712.

	<p>Dekker het afgestorven vee af te trekken, te villen en te begraven. Ze besluiten nogmaals dat niemand anders dan Jan Dekker dit recht toekomt op straffe per stuks vee te verbeuren twee oud schilden tot f 4 - 4.</p> <p>Gedaan in het rechthuis van Hagestein op 19 mei 1768. Getekend J. van Gelder, secretaris.</p>
fol 43, 19-05-1768	<p>Het gerecht heeft besloten om Jan de Koning, in kost, drank, huisvesting, stoppen, naaien en bewassen aan te besteden. Jacobus Schoenderwoert heeft dit aangenomen voor de som van zestig guldens jaarlijks.</p>
fol 44, 22-06-1768	<p>Aanwezig: Den heer mr. J.J. Godius junior Drossaerd A. van Kooten Hermanus de Leeuw Luijt van der Pauw wegens haar edel mogende Domeinen P. Werkhoven Josephus van Munster en Den secretaris van Gelder wegens den heer van Hagestijn</p> <p>De drossaerd heeft in de vergadering van drossaard, schepenen, heemraden en enige geërfden gemeld dat een deel van het land van Hendrik Goes was afgegraven als uitwatering van den Hoeff en Haag, waarvoor deze compensatie vroeg. Na overleg is eenparig besloten de drossaard als gadermeester te machtigen aan Hendrik Goes te betalen tien dukaten of 52,10 gulden, mits de uitwatering voor altijd zal worden gedoogd.</p>
fol 44, 22-06-1768	<p>De hogendijkheemraad en J. van Buuren verzoeken de drossaard betaling van de posten waar de hogendijkheemraad voor zijn werk voor de Hoge Lekdijk over 1766 recht op denkt te hebben en die door de geërfden bij het sluiten van de gemenelandsrekening over 1765 waren geroyeerd. Eenparig wordt goed gevonden het royement te handhaven. Was getekend J. van Gelder, secretaris.</p>
fol 44-45, 18-08-1768	<p>Mr. Joan Frederik Gobius junior, drossaard en dijkgraaf van Hagestein verzoekt, als rentmeester van de kerkelijke goederen, voor Nol (Arnoldus) Solgers, woonachtig in Tienhoven, wegens diens achterstallen beslag op het koren op een morgen twee hond bouwland gelegen op de Nes toebehorend aan de kerk van Hagestein. Solgers heeft dat land gehuurd op 30 september 1762. Het gerecht gaat akkoord met het beslag en daagt Solgers voor donderdag 25 augustus 1768, voormiddag 10 uur. Gedaan 18 augustus 1768, bij afwezigheid van de secretaris getekend door Cornelis van Kooten.</p> <p>Aanwezig: mr. Joan Frederik Gobius Jr. drossaard Cornelis van Kooten schepenen</p>
fol 45, 25-08-1768	<p>Nol (Arnoldus) Solgers, woonachtig in Tienhoven, is heeft de pacht niet betaald en is niet verschenen, nadat Joan Frederik Gobius junior, drossaard en dijkgraaf van Hagestein, als rentmeester van de kerkelijke goederen, hem heeft laten dagen. Nol Solgers heeft de pacht niet betaald. Er is beslag gelegd op het koren, dan intussen is gemaaid. Omdat het koren de gestadige regen bederft verzoekt de drossaard het koren aan de meest biedende te mogen verkopen en de opbrengst na aftrek van de kosten bij de secretaris in bewaring te geven. Het gerecht machtigt de drossaard om het koren te verkopen. Gedaan te Hagestein, 25 augustus 1768, getekend J. van Gelder, secretaris.</p>

	<p>Aanwezig: Mr. J.F. Gobius Drossaerd schout Cornelis van Kooten schepen Anthonij van Ek schepen Wouter van Someren schepen Roelof van Rijnsouw schepen Cornelis van Dijn schepen</p>
fol 46, 10-10-1768	<p>Op zondag 2 oktober 1768 is er op de weg tussen Vianen en de Witboom en een gevecht voorgevallen tussen Gerrit Goes de Jonge en Hendrik Goes. De drossaard is een transactie overeengekomen van 42 gulden. De drossaard verzoekt goedkeuring van het akkoord. Het gerecht keurt de transactie goed en Gerrit Goes de Jonge wordt veroordeeld.</p> <p>Aanwezig: Roelof van Reijnsouw schepen Teunis den Dunnen schepen Antoine van Eck schepen Cornelis van Kooten schepen Wouter van Someren schepen en Hermanus de Leeuw schepen</p>
fol 46, 19-10-1768	<p>Het gerecht van Hagestein, beoordeelt de declaratie van kosten die Joan Frederik Cobius Junior, drossaard en dijkgraaf, als rentmeester van kerkelijke goederen heeft gemaakt voor Nol Solgers. Het gerecht stelt de som na advies van een onpartijdige practizijn vast op 81 gulden, 14 stuivers, het speciegeld daaronder begrepen.</p>
fol 46-47, 19-10-1768	<p>Binnenkwamen Teunis van Straten, weduwnaar van Jannigje van Santen bij wie hij vijf kinderen heeft met name Willem, Neeltje, Hendrikje, Stijntje en Jaapje van Straten, alle minderjarig. En Pieternel van Roijen, weduwe van Gerrit van Pelt, bij wie vier kinderen heeft met name Hendrik, Cornelis, Sofina, en Gerrigje van Pelt alle minderjarig. Ze gaven te kennen een wettig huwelijk aan te willen gaan. Ze voelen zich jegens hun kinderen verplicht een of meer bekwame personen als voogd te benoemen. Teunis van Straten wil tot voogd over zijne kinderen benoemen de personen van Jan van Straten en Albert van Santen. Peternel van Roijen wil tot voogd over haar kinderen benoemen de personen van Adrianus van Roijen en Jan van Pelt. Het gerecht gaat daarmee akkoord.</p> <p>Present: De heer Mr. Joan Frederik Gobius junior, drossaerd en schout, Wouter van Someren, Cornelis van Kooten, Roelof van Rijnsouw, Antonij van Ek en Cornelis van Dijk, schepenen. Was getekend J. van Gelder, secretaris.</p>
fol 47, 09-11-1768	<p>Schout en laagheemraden vragen vergunning om de gerechtsbode de boeten te laten innen die bij de schouw van de weteringen, watergangen en sloten zijn bevonden volgens de boetcedulle. Het gerecht gaathiermee akkoord.</p>
fol 47, 09-11-1768	<p>Naar aanleiding van het gevecht van 2 oktober 1768 op de weg tussen Vianen en de Witboom tussen Gerrit Goes de Jonge en Hendrik Goes is de drossaard tot een akkoord gekomen met Hendrik Goes voor een bedrag van 14 gulden. De vergadering gaat akkoord.</p>
fol 47, 09-11-1768	<p>Een zekeren vrouw Kuijk verzoekt om voedsel. Haar wordt als mondvoorraad elke week één brood vergund.</p>

	<p>Aanwezig: Den heer Gobius, drossaard, Cornelis van Koten, Wouter van Someren, Roelof van Rijnsouw en Cornelis van Dijk, schepenen. Bij afwezigheid van secretaris getekend door Cornelis van Kooten.</p>
fol 48-49, 25-11-1768	<p>Er is een missive ontvangen van de schout en heemraden van de polders Vianen en Blommendaal van 12 november 1768. Schout en laagheemraden van het land van Hagestein hebben daarop als volgt geantwoord. Bij de schouw van de Biesewetering zijn ook uw ingelanden beboet die onze schouw hebben genegeerd en hun slagen (dijkvakken) in de Biesewetering ongemaakt hebben laten liggen. Sinds onheugelijke tijden hebben wij over de hele Biesewetering van het begin af tot aan de Biesenmolen toe schouw gevoerd. We kunnen alleen de landerijen onder de molen gelegen verzorgen als de geslaagden in de wetering die naar de molen loopt volgens de schouwbrief aan hun verplichting gehouden kunnen worden.</p> <p>We vinden het jammer dat u als naburen komt verzoeken dat wij de geslaagden die in gebreke zijn gebleven niet verder lastigvallen.</p> <p>Wij zullen naar recht onze plicht blijven doen om de ingelanden in de Viaanse Biesen als het gaat om het maken van slagen in de Biesen Wetering aan hun verplichting te houden.</p> <p>We hebben al lange tijd geleden laten weten waarom we niet meedoen met de schouwen van watergangen die we gezamenlijk plachten te houden. Dat heeft namelijk geen effect zolang die watergangen zijn afgedamd. Onze weigering om mee te doen met die gezamenlijke schouw mag niet leiden tot een weigering van de Viaanse geslaagden hun slagen in de Biesenwetering te maken. Was getekend J. van Gelder. Geadresseerd aan substituut drossaard van Hall te Vianen.</p>
fol 49, 31-01-1769	<p>Present alle gerechtsleden Van de gerechtspersonen die over 1769 zullen fungeren is de eed afgenomen.</p>
fol 49, 31-01-1769	<p>A. van Koten verzoekt de bode te machtigen Elias Josephs met zijn meubels uit het huis van verzoeker te zetten. Het gerecht is akkoord. Gedaan te Hagestein 31 januari 1769, getekend J. van Gelder, secretaris.</p>
fol 49, 31-01-1769	<p>In het verhoor vanwege mr. Joan Frederik Gobius junior, drossaard van Hagestein, zijn Arie Linsbergen, Dirk Arendonk, Jan Peek en Pieter Werkhoven onder ede als getuigen gehoord. En ze hebben geantwoord zoals volgt.</p>
fol 49-50, 31-01-1769	<p>Op het verzoek van mr. Joan Frederik Gobius junior, drossaard van Hagestein is 'apprehensie corporeel' (gevangenneming) verleend op de persoon van Manus Tibos. Gedaan te Hagestein 31 januari 1769, getekend J. van Gelder, secretaris.</p>
fol 50, 31-01-1769	<p>Op het verzoek van mr. Joan Frederik Gobius junior, drossaard van Hagestein heeft het gerecht 'apprehensie corporeel' (gevangenneming) verleend op de persoon van Elias Josephs. Gedaan te Hagestein 31 januari 1769, getekend J. van Gelder, secretaris.</p>
fol 50, 31-01-1769	<p>Het gerecht heeft Manus Tibos door de gerechtsbode laten halen en verhoord. Vervolgens is hij in hechtenis genomen. Besloten wordt de heer Louis Trip de Mares, vrijheer van de hoge heerlijkheid, van de hechtenis op de hoogte te stellen. De drossaard Gobius, de burgenmeester van Kothen, den schepen Manger en de secretaris van Gelder zullen dat doen. Nader verhoor van de gevangene Manus Tibos zal door de drossaard plaatsvinden op donderdag 2 februari 1769 om elf uur voormiddag.</p>

fol 50, 02-02-1769	Alle gerechtslieden aanwezig De drossaard Gobius heeft de gevangene Manus Tibos ondervraagd.
fol 50, 04-02-1769	Alle gerechtslieden aanwezig De drossaard Gobius heeft de ten aanzien van gevangene Manus Tibos eis en 'conclusie crimineel' uitgebracht.
fol 50-52, 05-02-1769	<p>Alle gerechtslieden aanwezig De drossaard Gobius heeft, mede gelet op de bekentenis van de gevangene Manus Tibos hem veroordeeld om naar de justitiepaal in het dorp te worden gebracht, om daar met roeden om de hals de tijd van een half uur ten toon te staan. Vervolgens wordt hij voor het leven uit het gerecht Hagestein verbannen. Daarnaast wordt hij veroordeeld in de kosten van justitie.</p> <p>Vonnis Manus Tibos, oud 38 jaren, geboren te Dreumel onder Maas en Waal, omtrent 9 jaren gewoond hebbende te Hagestein, thans gedetineerde onder Hagestein, heeft buiten pijn en banden van ijzer bekend, en het gerecht van de hoge en vrije stedelijkheid Hagestein is daarenboven uit goede informatie gebleken, dat gedetineerde, in plaatse van op een eerlijke wijze zijn kost te verdienen, zijn werk heeft gemaakt van stelen, voornamenlijk van hout en tuinen van de goede inwoners alhier.</p> <p>Ongeveer een jaar geleden heeft hij zich schuldig gemaakt aan het stelen van een hoeveelheid wilgen tuinrijshout op de Achterweg van Dirk Arendonk, die ze vervolgens in het huis van Tibos aantrof. De gevangen woonde enige tijd geleden in een huis van de kinderen van Jan Balvert, in het dorp van Hagestein en heeft toen de spreiband uit het dak van dat huis met een hamer verwijderd en voor eigen gebruik verbrand.</p> <p>Gedetineerde heeft enige maanden geleden, geassisteerd met Elias Josephs, een jood, die met de gevangene in één huis woonde, op een nacht bij Pieter Werkhoven, op de Achterweg voor diens land de Cingel genaamd, een grote hoeveelheid takkebossen weggehaald en gestolen.</p> <p>Samen met Elias Josephs heeft hij op een nacht tussen 19 en 20 januari 1769 een groot deel van een tuin, staande om het land van Arie Linsbergen, de Varkensboomgaard genaamd, met geweld uit de grond gerukt en gestolen. Arie Linsbergen, de substituut-schout van Kothen en de gerechtsbode Nachenius hebben ze uit het huis van den gedetineerde gehaald en in het rechthuis gebracht. Er is een verdenking van andere feiten en dieverijen.</p> <p>Al deze delicten kunnen in een land waar goede orde en justitie heerst niet worden getolereerd, maar tot afschrik behoren te worden gestraft.</p> <p>Het gerecht, gezien de eis en conclusie door Joan Federik Gobius, gezien de bekentenis van de gevangen, doet recht uit de naam Louis Trip de Marez van Nycoop als vrijheer van Hagestein en veroordeelt de gevangene om aan de justitiepaal in dit dorp met roeden om de hals voor de tijd van een half uur te worden tentoongesteld, bant hem zijn leven lang uit het gerecht van deze hoge heerlijkheid, beveelt de gevangene Hagestein binnen 24 uren na zijn vonnis te verlaten en veroordeelt hem in de kosten van justitie.</p> <p>Aldus gedaan in Hagestein 5 februari 1769 door Wouter van Someren en Cornelis van Kothen burgemeesters, Hermanus de Leeuw, Roelof van Reijnsouw, Anthonij van Eck, Cornelis van Dijk en Johan Isaacq Manger, schepenen. Getekend J. van Gelder, secretaris.</p>
fol 52-53, 27-04-1769	Jan Zegerse Nederampt verscheen en vertoonde een acte van indemniteit hem door het gerecht van Hagestein op 2 oktober 1727 verleend, plus een schriftelijk

	<p>verzoek van Jacobus Hooft, armmeester te Zevenhuizen, die het gerecht vraagt aan Jan Zegerse Nederambt wekelijks te geven 12 stuivers voor winkelwaar en zes pond tarwe brood.</p> <p>Besloten wordt om Jan Zegerse Nederambt wekelijks 15 stuivers te geven. De armmeester van Zevenhuijzen zal worden verzocht om ze voor rekening van het gerecht van Hagestein aan hem uit te keren. De secretaris zal de armmeester op de hoogte stellen.</p>
fol 53, 27-04-1769	<p>De gerechtsbode zal volgende personen aanzeggen dat zij binnen den tijd van 14 dagen een akte van indemniteit moeten leveren. Bij nalatigheid zullen ze uit het dorp worden verwijderd.</p> <p>De vrouw van Dirk van Wezel De vrouw van Joost Tukker De vrouw van Zweer Pieters Steven Uijtewaal en zijn vrouw Cors Peek met zijn vrouw en kinderen de boer en boerin van Bovesteijn de nieuwe kleermaker met zijn vrouw Cornelis Verwij met zijn vrouw</p> <p>Aanwezig: Dent: Drossaerd Gobius Hermanus de Leeuw Wouter van Someren Cornelis van Kooten Roelof van Rijnsouw Antoni van Ek Cornelis van Dijk</p>
fol 53-54, 16-06-1769	<p>De drossaard meldt aan de vergadering een missive van de Staten van Utrecht van 3 juni 1769.</p> <p>De Staten van Holland en Westfriesland hebben, na advies van de Prins Erfstadhouder, goedgevonden het land langs de grenzen tussen de provincies van Holland en Utrecht in kaart te brengen en daarvoor ook metingen uit te voeren op het gebied van onze provincie. Hiermee zijn de ingenieurs Pier Link en van de Graaf belast, met assistentie van de landmeter Ketelaer.</p> <p>Hiervoor wordt de medewerking van het gerecht gevraagd.</p> <p>Utrecht 3 juni 1769. Getekend H. van Asch van Wijck, getekend D. Woertman.</p> <p>Aanwezig: Mr. J. F. Gobius drossaerd Manus de Leeuw A. v. Kooten Geerfdens</p> <p>Den Heer Gobius als gelaste van de heer van Hagestijn L. v.d. Pauw qq C. Werkhoven Josephus van Munster</p>
fol 53-54, 17-06-1769	<p>Schout, gecommitteerde schepenen, heemraden en enige geërfden vergaderd over het horen en sluiten van de gemenelands rekening over 1767. De secretaris van het gerecht leverde specificatie van salaris en verschot in de zaak van mr.</p>

	<p>Joan Frederik Gobius junior, drossaard, eiser jegens Manus Tibos, die was veroordeeld in de kosten en missen van justitie, maar niets bleek te bezitten.</p> <p>Aanwezig: de heer drossaerd Gobius van Koten schepen Renswou schepen van Dijk schepen van Ek schepen</p>
fol 54, 04-10-1769	Verzoek van Wouter van Someren en Johannes Sieters. Het gerecht gehoord het advies van de drossaard, draagt de schepenen Cornelis van Koten en Cornelis van Dijk op om partijen te horen. Gedaan te Hagestein 4 oktober 1769, getekend J. van Gelder, secretaris.
fol 55, 13-10-1769	Aanwezig drossaard en alle schepenen. Akkoord op het verzoek van Samson Levij Ghendt jegens Davi Levij om binnen de tijd van 24 uren behoorlijke zekerheid te stellen voor de schade die hij moet vergoeden als blijkt dat hij onjuist heeft gehandeld. Gedaan 13 oktober 1769, getekend J. v. Gelder, secretaris.
fol 55-56, 14-02-1770	<p>Verzoek van Wouter van Someren en Johannes Sieters van 4 oktober 1769. Het gerecht veroordeelt verzoekers, gehoord het verslag van de commissarissen, ieder in een boete van drie gulden. Gedaan Hagestein 14 februari 1770, getekend J. v. Gelder, secretaris.</p> <p>Joan Frederik Gobius junior, drossaard, en Johan Isaak Manger, schepen, geven akkoord aan Hermanus Dilling Hammius, notaris en procureur te Vianen, voor zichzelf en voor de kinderen en erfgenamen van wijlen G. J. Hammius, bijgestaan door procureur Theodorus Koppen aan de ene zijde en Cornelis Peek, wonende te Hagestein, met zijn procureur Rodolph Ockerse aan de andere zijde. De comparant aan de andere zijde zal aan de comparant aan de ene zijde elke 4 maanden een som van 50 gulden betalen, tot een totaal van 262 gulden, waarvan de eerste termijn zal moeten worden betaald op 14 juni 1770. Het betreft achterstallige landpachten verschenen petri 1770. Ook de 20 ducaten aan Gerrit Molenaar betaald voor de huur van het bouwland vallen eronder. Gedaan te Hagestein 14 februari 1770. Getekend Theodorus Koppen 1770, getekend Kors Peek.</p> <p>Het gerecht van Hagestein veroordeelt partijen tot deze inhoud. Gedaan Hagestein 17 april 1770. In aanwezigheid van alle gerechtsleden behalve Antonij van Ek. Getekend J. v. Gelder, secretaris.</p>
fol 56, 10-05-1770	Aanwezig de drossaard en alle schepenen behalve W. van Someren Drossaard Gobius stelt voor aan de Staten van Utrecht te verzoeken dat de buiten biesen vrij van impost het dorp Hagestein mogen worden ingebracht. Dit voorstel; wordt na beraad goedgekeurd.
fol 56, 10-05-1770	Antonij van Munster, brouwer te Everdingen, verzoekt het gerecht om een verklaring over de bouwvalligheid enkele van zijn huizen staande aan de Hogendijk. De schepenen Van Koten en Manger zullen de huizen bekijken en rapport uitbrengen.
fol 56, 10-05-1770	Jan de Koning wordt voor kost, drank en huisvesting ondergebracht bij Klaas Tucker voor 60 zestig gulden per jaar.
fol 56, 10-05-1770	De zuster van Ariaan de Jong heeft het gerecht verzocht hem te van voeding te voorzien. Het verzoek is afgewezen en haar is gevraagd het dorp Hagestein niet lastig te vallen.

fol 56, 10-05-1770	De personen die zijn komen wonen in het huis naast schepen van Ek wordt door de gerechtsbode gevraagd om hun acten van indemniteit.
fol 57-58, 07-06-1770	Aanwezig de drossaard en alle schepenen behalve H. de Leeuw De drossaard heeft ter vergadering de volgende missive voorgelezen. De Staten van Utrecht hebben op 25 april 1770 besloten de belasting van eigenaars en gebruikers van de landen, waarvan velen door de sterfte onder hun rundvee zware schade hebben geleden, van 20 stuivers per morgen te verminderen met 5 stuivers zodat vanaf 1770 niet meer betaald zal worden dan 15 stuivers personeel morgengeld. Utrecht 27 april 1770, geparafeerd R.A. van Renesse. Getekend Milan Visconti. Het gerecht heeft een gelijklopende publicatie uitgevaardigd. Gedaan in het gerecht 7 juni 1770. Getekend J. v. Gelder, secretaris.
fol 58, 07-06-1770	De schepenen van Koten en Manger hebben op grond van de opdracht van 13 mei 1770 het huis van Antonij van Munster, brouwer te Everdingen, staande aan de Hogendijk, bekeken. Ze hebben vastgesteld dat het bouwvallig is en zonder optimmering niet te gebruiken. Het gerecht geeft Van Munster daarvan een verklaring. Gedaaan 7 juni 1770 en getekend J. v. Gelder, secretaris.
fol 58, 07-06-1770	Adriaentje Fransse, weduwe van Frans van den Akker, verzoekt het gerecht enig onderhoud van wege haar armoedige. Het gerecht besluit haar wekelijks een brood toe te kennen, af te halen bij van Dijk.
fol 58, 18-10-1770	Aanwezig de drossard, van Koten, van Someren, de Leeuw, van Ek, van Dijk, Manger, en Renswou schepenen. Het verzoek van Hendrikje Vroon om een acte van indemniteit wordt toegewezen. In het gerecht is komen wonen: - Dirk Wildschut met zijn vrouw en kind - Hannes van Bekkum met vrouw en kinderen. De drossaard is bevoegd hen te verwijderen als ze niet binnen 14 dagen een akte van indemniteit overleggen.
fol 58, 22-12-1770	Schepenen besluiten dat de nagelaten goederen van L. Florie na aftrek van schulden voor de ene helft aan de vrouw toekomt, het gemene land zal haar uit dit deel onderhouden. De andere helft komt aan haar onmondige kinderen toe. Tot voogd over de kinderen worden benoemd Anthonie van Kooten. Tot voogden over de onmondige kinderen van Dirk Arendonk worden benoemd de schepenen Antonij van Ek en Cornelis van Koten. Aanwezig den heere drossaerd, van Someren, van Koten, Renswou, van Ek, J. Manger Verhoeven van Oeveren
fol 58, 07-03-1771	De nieuw aangestelde schepenen Cornelis Verhoeven en Arie van Oeveren hebben in handen van de drossaard de eed afgelegd. De huisvrouw van Dirk Kuijl heeft verzocht om verbetering van de door haar genoten steun met een brood per week en vrije huishuur. Besloten wordt haar voorlopig in plaats van een brood een en een half brood per week te geven. De huisvrouw van Peeter de Groot zegt dat zij haar zuster, de weduwe van Gerrit Verwije, al 4 jaar heeft moeten onderhouden en dat niet kan blijven doen. Het

	<p>gerecht besluit de weduwe van Gerrit Verwijje voorlopig 18 stuivers per week te geven.</p> <p>De drossaard deelt mee dat de nalatenschap van de weduwe van de kleermaker Florie ongeveer 70 gulden bedraagt. De schepenen hebben op 22 december 1770 besloten dit bedrag over te dragen aan het gemeneland om daaruit de weduwe te onderhouden. De opbrengst wordt in de gemenelandsrekening geboekt.</p> <p>Besloten wordt de kost, drank en huisvesting van Janus de Koning openbaar aan te besteden.</p>
<p>fol 59-60, 25-04- 1771</p>	<p>Aanwezig drossaard Gobius en alle schepenen.</p> <p>De drossaard Gobius heeft voorgedragen</p> <p>De zoon van de weduwe Gerrit Wilschut, genaamd Gerrit, heeft samen met een zoon van de weduwe van Harmen Bosboom, genaamd Arnoldus, in de afgelopen winter een groot deel van de opgaande wilgepoten, staande aan de gemenelandsweg genaamd de Vogelzang, met bijlen omgehakt en weggevoerd. De schepenen Antony van Ek en Arie van Oeveren hebben dat gezien. Gerrit en Arnoldus hebben dergelijke vergrijpen vaker gepleegd, aan de boomgaard van de heer van Hagestein en aan die van de heer Crinius, het manhuis te Vianen en andere.</p> <p>Dirk Cuijke, die zich ook op die handel toelegt, heeft in de afgelopen winter bijna alle hagen die om de boomgaarden staan te bederven, door dikke zware houten daar uit te hakken en aldus onheinbaar te maken ook daardoor kwamen te sterven;</p> <p>Dirk Cuijke is ongeveer 4 weken geleden vergezeld van de jongen van Hannis van Bekkum bezig geweest om met een bijl de zware houten uit de heg staande om de boomgaard van het manhuis te Vianen te hakken, wat nog duidelijk aan de heg te zien is.</p> <p>De jongen van Hannes van Bekkum is diverse malen betrapt door Teunis en Willem van Straten in de tuin van de heer van Hagenstein, als hij achter het boerenhuis de tuinen afbrak.</p> <p>Er zijn meer dingen gepleegd, waarvan Hannes van Bekkum verdacht wordt zijn jongen ertoe aan te sporen.</p> <p>Dirk Cuijke heeft met de jonge Hannes van Bekkum ongeveer 14 dagen geleden knotwilgen omgehakt en weggenomen van het kerkeland, gelegen op de Hogeweerd, in gebruik bij bij jan van Stijn. Ze zijn daar 2 dagen mee bezig geweest. Arie van Linsbergen en zijn knecht Herman de Ridder hebben het gezien.</p> <p>Het verzoek van de drossaard om de oudste jongen van weduwe Wilschut genaamd Gerrit gevangen te zetten (apprehensie corporeel) wordt door het gerecht goedgevonden.</p> <p>Besloten wordt de overige personen bij het gerecht te ontbieden, te weten de zoon van de weduwe Bosboom, Dirk Cuijke en den oude van Bekkum met zijn jongen.</p> <p>Eerst verschijnt Hannes van Bekkum die zei vanwege zijn armoede enig hout gesprokkeld te hebben. Later bekende hij met Dirk Cuijk een dode wilgeknoet te hebben afgehakt en meegenomen van het land gelegen naast de Lange Dreef.</p> <p>De drossaard concludeert mondeling dat Hannes van Bekkum zal worden gebannen zijn leven lang gedurende uit de landen van Hagestein. Het gerecht besluit conform en draagt hem op binnen 24 uur te vertrekken.</p> <p>Vervolgens verschijnt de weduwe Wildschut met haar jongen genaamd Harmen, oud 11 jaar. De jongen bekent dat hij met Nol, de jongen van vrouw Boereboom, hout had gestolen, maar het weer had laten vallen omzat ze gestoord werden.</p>

	<p>De weduwe Wilschut gaf toe dat haar jonges wel eens hout had thuis gebracht, maar wist niet van wiens land dat afkomstig was. De drossaard heeft, met goedvinden van het gerecht, de weduwe Wilschut en haar jongen mondeling bestraft.</p> <p>Ook verschijnt de weduwe Boerboom met haar jongen genaamd Nol oud 10 tot 11 jaren. Nol gaf toe dat hij met Harmen Wilschut op de Vogelsangse weg vanwege de armoede een wilgepoot had afgebroken een poot, maar deze had laten liggen toen hij gestoord werd. De jongen is door de drossaard met goedvinden van het gerecht mondeling bestraft.</p> <p>Arie Linsbergen en Harmen de Ridder verklaarden dat ze Dirk Cuijke op zekere dag hout hadden zien dragen van een wilg die op het Kerkeland stond. Hij had een bijl bij zich. De volgende dag was hij vergezeld van het jongetje van Van Bekkum. Dirk Cuike is niet verschenen. De drossaard heeft bevolen hem gevangen te zetten. Het gerecht wil Dirk Kuijk horen, alvorens te beslissen.</p>
fol 60, 04-06-1771	<p>De drossaard heeft een missive ontvangen van de gedeputeerden van Staten van Utrecht van den 20 november 1770 waarbij werd opgedragen nieuwe kohieren te maken zowel van het enkel en dubbel huisgeld als van het haardstedegeld.</p> <p>Aanwezig de drossaard en alle schepenen behalve Cornelis Verhoeven</p> <p>Er is een nieuwe kohier gemaakt zowel van enkel en dubbel huisgeld als van haardstedegeld. De leden van het gerecht hebben het ondertekend zodat het bij de kamer van Financiën kan worden ingeleverd.</p>
fol 60, 11-06-1771	<p>Aanwezig de drossaard en alle schepenen</p> <p>P.B. Papo, drossaard te Lith, heeft bericht dat Harmanus van Breda geboren te Hagestein niet meer in staat was voor zijn vrouw en kinderen de kost te winnen en bovendien bij de doorbraak van de Maasdijk schade had geleden door het wegspoelen van meubelen en mondbehoefden.</p> <p>Papo verzoekt om een bijdrage uit de armenkas. Het verzoek wordt afgewezen.</p> <p>Hannes Cappel en zijn vrouw, Cornelis Cortenoever met zijn vrouw en twee kinderen, de vrouw van Dirk Wilschut, de vrouw van de tuinman van de heer van Hagestein met een kind en Nol Solgers met zijn vrouw en kinderen hebben geen akte van indemniteit ingeleverd. Het gerecht machtigt de drossaard als de personen binnen de tijd van 14 dagen de akten niet hebben overgelegd ze uit het gerecht te verwijderen.</p>
fol 61, 15-08-1771	<p>Aanwezig den heer drossaard van Someren van Kothen Renswou van Ek Verhoeven van Oeveren (schepenen)</p> <p>De drossaard meldt dat Nol Solgers in gebreke is gebleven de akte van indemniteit in te leveren. Hij verzoekt om machtiging om hem met vrouw en kinderen uit het gerecht te verwijderen. Het verzoek wordt ingewilligd, de schepenen Verhoeven en van Oeveren zullen de drossaard assisteren.</p> <p>De drossaard heeft een resolutie van de Staten van Utrecht van 24 juli 1771 ontvangen luidend: Uit de resoluties van 12 juli van de gedeputeerden blijken de rampen waardoor het district van Hagestein voornamelijk door het afdammen en stremmen van</p>

	<p>hun waterlozing door het dijkcollege van Vianen, tegen alle recht en billijkheid ondernomen in 1766, is getroffen.⁶</p> <p>De ingelanden hebben regelmatig geklaagd, in het bijzonder die van de polder de Hoef en Haag in 1767 en die van de polder Den Biesen vanaf 1766 tot nu toe, dat ze de ongelden niet kunnen opbrengen.</p> <p>De Staten kunnen over 1767 een vermindering (remissie) verlenen van oudschildgeld van 2.469 gulden, 18 stuivers en 7 penningen. Van reëel morgengeld 736 gulden; van personeel morgengeld ook 736 gulden. Over 1766, 1768, 1769, 1770 en het lopende jaar 1771 een vermindering van oudschildgeld jaarlijks 1.708 gulden, 7 stuivers, 9 penningen. Van reëel morgengeld 560 gulden; van personeel morgengeld ook 560 gulden.</p> <p>De Staten hopen dat de ingelanden door de 'gratieuse remissien' in staat zijn hun taken op te pakken en in het vervolg de lasten te voldoen.</p> <p>Deze beslissing zal worden bekend gemaakt aan schout en gerecht van Hagestein. Bij afwezigheid van de secretaris getekend door C.A. Vos</p> <p>Vrouw Kuijk verschijnt en verzoekt om een akte van indemniteit voor haar man. Dit wordt haar geweigerd.</p>
fol 61, 10-10-1771	<p>Aanwezig den heer drossaerd en alle schepenen.</p> <p>Er worden akten van indemniteit verleend aan de personen</p> <p>Hendrikje Drika Rietveld oud 1 1/2 jaar</p> <p>Bart van Balen oud circa 32 jaar</p> <p>Antonuij van Ek oud 35 jaar en zijn kinderen met name Dirk oud 5 jaar, Gijsbert oud 4 jaar, Cornelis oud 2 jaar en Maria oud 1/2 jaar.</p> <p>Arie de Ruijter heeft te kennen gegeven niet in staat te zijn om met zijn handen de kost te winnen. Hij kan zichzelf ook niet verzorgen en verzoekt hem te laten verzorgen. Anthonij van Koten wordt gemachtigd om met twee schepenen Arie de Ruijter van datgene te voorzien wat zij nodig achten.</p>
fol 62, 29-10-1771	<p>Compareerden voor het gerecht etc.</p> <p>Aartje de Graaf weduwe Dirk Arendonk</p> <p>Antonij van Eck</p> <p>Klaas Otten Sterk</p> <p>Willem Arendonk</p> <p>Ze hebben om te voldoen aan de eis van mr. Joan Fredrik Gobius junior drossaard hun verklaringen gedeponneerd onder de letters B. C. D. en E. In aanwezigheid van Wouter van Someren, Cornelis van Koten, Burgemeesters, Roelof van Renswoude, Anthony van Eck, Johan Isaak Manger, Cornelis Verhoeven en Arie van Oeveren, schepenen.</p> <p>Het gerecht heeft op verzoek van mr. Joan Frederik Gobius junior drossaard 'apprehensie corporeel' verleend tegen Nol Solgers, tegen diens huisvrouw en tegen Teunis den Dunnen.</p> <p>Getekend J.J. Manger bij afwezigheid van de secretaris.</p> <p>Voorts gehoord Annigje Weijergank, huisvrouw van Nol Solgers, die bekende de koeien te hebben gemolken van (niet vermeld) achter de kerk, in aanwezigheid van Megteld Boereboom.</p> <ul style="list-style-type: none"> - zegt de kool te hebben gehaald uit de hof van Toon van Ek - zegt 5 hoeders gekocht te hebben bij de scheeresliep te Everdingen

⁶ Bijl, p. 167 ev, 3.4.3 De afdamming van de Hagesteinse afwatering.

	<p>- zegt dat Nol Solgers de kool heeft thuijs gebracht omtrent 8 dagen geleden</p> <p>- erkent de emmer en zak bij vrouw Arendonk te hebben gestolen.</p> <p>Voorts is besloten den heer van Hagestein van de gevangenneming van de voornoemde personen kennis te geven.</p>
fol 62, 06-11-1771	<p>De gevangene Annetje Wijgergank, huisvrouw van Nol Solgers, is gehoord en haar antwoorden staan vermeld bij ieder artikel.</p> <p>De gevangene Arnoldus Solgers is gehoord en zijn antwoorden staan vermeld bij ieder artikel.</p> <p>Na verhoor is Teunis den Dunnen onder handtasting (plechtige belofte) ontslagen.</p> <p>In aanwezigheid van de drossaard, Wouter van Someren, Cornelis van Koten, Johan Isaac Manger, Anthony van Ek en Cornelis Verhoeven, schepenen.</p>
fol 63, 13-11-1771	<p>Voor het gerecht kwamen:</p> <p>Hermanus de Leeuw, geïnterneerd, die op verzoek van de drossaard getuigenis van de waarheid heeft gegeven, alsmede Cornelis de Leeuw.</p> <p>Nol Solgers, gevangene, die is verhoord.</p> <p>Gijsbert Schouwen, anders gezegd van der Sluijs, geïnterneerd, die onder ede heeft geantwoord als bij ieder artikel staat genoteerd.</p> <p>De drossaard heeft informatie ingewonnen bij de drossaard van Tienhoven te laste van Nol Solgers, gedetineerde. Het gaat in het bijzonder om een verklaring van Hendrik de Groot, wonende te Tienhoven, van 30 oktober 1769 en een verklaring van Gerrigje van Pelt, huisvrouw van Hendrik de Groot, wonende te Tienhoven, van 30 oktober 1769. En van Nicolaas de Groot, wonende te Tienhoven, van 31 oktober 1769. En nogmaals van Hendrik de Groot, wonende te Tienhoven, van 31 oktober 1769.</p> <p>Besloten is een missive aan de drossaard en het gerecht van de hoge heerlijkheid Tienhoven te sturen met de vraag de verklaringen geschikt te maken om als bewijs te dienen en ze daarna aan het gerecht van Hagestein terug te sturen.</p>
fol 64, 20-11-1771	<p>Aanwezig Wouter van Someren en Cornelis van Koten burgemeesters, Roelof van Renswou, Anthonij van Eck, Johan Isaak Manger, Cornelis Verhoeven en Arie van Oeveren schepenen.</p> <p>Het gerecht van Tienhoven stuurt de originele verklaringen te lasten van Nol Solgers om te worden gebruikt ten dienste van justitie. Drossaard en gerecht van Tienhoven, getekend Pieter Nachenius als v. secretaris.</p>
fol 64, 15-11-1771	<p>Nicolaas van Suylen, dienaar van de justitie te Vianen, heeft op verzoek van drossaard Gobius onder ede getuigd.</p> <p>Verhoord zijn:</p> <p>Hendrik de Groot en zijn huisvrouw Gerrigje</p> <p>Nol Solgers, gedetineerde</p> <p>Annigje Wijgergank, huisvrouw van Nol Solgers, gedetineerde.</p> <p>Aanwezig Wouter van Someren, Cornelis van Koten, burgemeesters, Roelof van Renswou, Antony van Eck, J.J. Manger en Cornelis Verhoeven, schepenen.</p>
fol 65, 22-11-1771	<p>De drossaard heeft zijn eis geformuleerd jegens Arnoldus Solgers, gedetineerde, en Annigje Wijgergank, huisvrouw van Arnoldus Solgers, gedetineerde. Het gerecht heeft behoefte aan een adviseur. Schepenen van Ek en van Oeveren zullen zich met de stukken vervoegen bij advocaat de Wijs in Utrecht. Aanwezig</p>

	Wouter van Someren, Cornelis van Koten burgemeesters, Roelof van Renswou, Anthonij van Ek, J.J. Manger en Cornelis Verhoeven schepenen.
fol 65, 25-11-1771	De schepenen van Ek en Verhoeven delen mee dat advocaat de Wijs alvorens zijn advies uit te brengen een collega wil raadplegen, met name advocaat Storm.
fol 65-69, 28-11-1771	<p>De advocaten de Wijs en Storm hebben hun advies uitgebracht. Wij hebben de stukken bestudeerd inzake Arnoldus Solgers en zijn huisvrouw. Wat de procedures tegen de eerstgenoemde betreft zijn we van mening dat het grootste deel van de beschuldigingen rechtens niet voldoende bewezen is. Wat Hermanus de Leeuw betreft is bewezen dat er een handgemeen is geweest. Dat er van mishandeling van zijn huisvrouw sprake is, dat hij haar heeft opgewacht om met hagel op haar te schieten, en dat hij dadelijk op haar geschoten zouden hebben, dat is niet voldoende bewezen. In het geval van Hendrik de Groot hebben wij niets crimineels kunnen vinden. En van het geweld tegen het huis van Hendrik de Groot, hebben wij ook onvoldoende bewijs kunnen vinden. Daar komt bij dat de gevangene alle punten heeft ontkend. Het enige dat volgens ons is bewezen en ook door de gevangene (Arnoldus Solgers) bekend is, is dat hij in de maand oktober 1771 van het land van Gijsbert (Schouwen) van der Sluis heeft gestolen een bos met verscheidene garven paardenbonen, en vervolgens nog een bos en verscheiden garven, die zich op dat land bevonden. Volgens ons is dit aan te merken als diefstal. We zijn van mening dat die gevangene niet zwaarder gestraft moet worden dan met gevangenschap voor 2 jaren en een eeuwige verbanning uit de heerlijkheid van Hagestein.</p> <p>Wat de tweede gevangene betreft (Annijge Wijdergank, huisvrouw van Nol Solgers) zijn we van mening dat alleen de twee feiten in het huis van de weduwe Arendonk gepleegd bewezen zijn. Ze heeft ze ook bekend. Dat geldt echter niet voor het stelen van snijbonen bij Jan den Besten en op het land van de Weduwe van der Burgh, de kool bij Anthonij van Ek en op het land de Kniphoeck, het uitmelken van de koeien van Pieter Stehouder en het stelen van de waterremmer van Jan Peek en van een waterremmer en blikje van Dirk van Weerden. We vragen de drossaard om nader bewijs dienaangaande te leveren voordat we advies uit kunnen brengen. E willen er wel op wijzen dat de gevangene al 5 maanden zwanger is. Daar moet bij de strafmaat wel rekening mee gehouden worden. Was getekend Cornelis de Wijs, mede namens advocaat (Everhard) Storm, Utrecht 27 november 1771.</p> <p>Concept vonnis</p> <p>Arnoldus Solgers, geboren te Hagestein, oud 48 jaren, heeft zich schuldig gemaakt aan het plegen van dieverij, speciaal heeft hij in oktober 1771 van het land van Gijsbert van der Sluijs een bos met garven paardenbonen gestolen en de bonen en haver die daar gehokt stonden. Dit wordt aangemerkt als een gekwalificeerde diefstal.</p> <p>Het gerecht veroordeelt Arnoldus Solgers om 2 jaren opgesloten te worden in het werkhuis te Utrecht om daar met zijn handen werk en koste te winnen. Na afloop zal hij voor eeuwig uit de heerlijkheid Hagestein worden verbannen. Hij wordt veroordeeld in de kosten van de rechtsgang, te bepalen door het gerecht. Het gerecht conformeert met het concept met de bijvoeging uit naam van de hoogwelgeboren heer Louis Trip de Marez en Nijkoop als vrij heer van Hagestijn etc. etc.</p>

	<p>De drossaard wordt gevraagd bewijs te leveren aangaande Annigje Wijjergank, huisvrouw van Nol Solgers. Tevens haar door een vroedvrouw te laten onderzoeken om zekerheid te krijgen over de zwangerschap.</p> <p>Aanwezig Wouter van Someren, Cornelis van Kooten Burgemeesters, Roelof van Rijnsouw, Antoni van Eck, J.J. Manger en Cornelis Verhoeven Schepenen.</p>
fol 69, 29-11-1771	<p>Arnoldus Solgers is overgebracht naar 's heren werkhuis te Utrecht. Jan Peek heeft op verzoek van de drossaard onder ede getuigd. De secretaris zal de stukken te laste van Annigje Wijjergank, huisvrouw van Arnoldus Solgers, overbrengen aan de heren de Wijs en Storm, adviseurs, en meedelen een vroedvrouw heeft vastgesteld dat ze zwanger was. Aanwezig Wouter van Someren, Conelis van Koten burgemeesters, Roelof van Rensouw, Antonij van Ek, J.J. Manger en Cornelis Verhoeven, schepenen.</p>
fol 69, 03-12-1771	<p>De advocaten de Wijs en Storm hebben een missive gestuurd. Utrecht 1 december 1771, Cornelis de Wijs, ook namens de heer Storm.</p> <p>Concept vonnis Annigje Weijjergank, huisvrouw van Arnoldus Solgers, geboren in Tienhoven, oud 40 jaar, heeft 'buiten pijn en banden van ijzer' bekend dat zij in de herfst van 1771 van het erf van Jan Peek een wateremmer heeft gestolen, dat zij in de maand juli uit het huis van vrouw Arendonk een zak met 2 sleutels en enig kleingeld heeft gestolen. Ze heeft op zondag 27 oktober 1771 van het erf vrouw Arendonk een wateremmer en een zak gestolen. Ze heeft ook bekend dat zij in de zomer van 1771 bij Jan den Besten te Everdingen enige snijbonen heeft gestolen, alsmede van het land van de weduwe van den Burgh te Tienhoven ongeveer 400 tot 450 snijbonen, die zij deels heeft verkocht en deels geconsumeerd. Dat zij in oktober 1771 uit de tuin van Antonij van Ek in Hagestein enige kolen heeft gestolen alsmede van een stuk land genaamd de Kniphhoek te enige kolen. En dat ze in de afgelopen zomer de koeien van Pieter Steehouder, lopende in de Manhuis boomgaard te Hagestein, heeft uitgemolken en die melk geconsumeerd. Tenslotte heeft zij de afgelopen zomer bij Dirk van Weerden te Everdingen een wateremmer gestolen en een blikje dat ze aan Coba de Wit heeft verkocht terwijl ze de emmer heeft gehouden. De feiten kunnen niet ongestraft worden gepasseerd. Het gerecht van Hagestein, met advies van twee onpartijdige rechtsgeleerden, verbant Annigje Weijjergank, huisvrouw van Arnoldus Solgers, levenslang uit de heerlijkheid. Ze heeft 24 uur om te vertrekken moet de kosten van justitie betalen. Het gerecht conformeert zich aan het concept met bijvoeging 'uit naam van de hoogwelgeboren heer Louis Trip de Marez van Nijcoop vrijheere van Hagestein.' Aanwezig Wouter van Someren, Cornelis van Koten burgemeesters, Roelof van Rijnsouw, J.J. Manger en Cornelis Verhoeven, schepenen.</p>
fol 69-70, 04-12-1771	<p>Het vonnis te laste van Annigje Weijjergank, huisvrouw van Arnoldus Solgers, is uitgevoerd. Gerritje Schoenderwoert geeft haart armoede te kennen en verzocht om enige bijstand. Het gerecht accordeert alle weken 1 1/2 brood, te halen bij Verhoeven. De weduwe Frans van den Akker verzocht om enig 'brand'. Haar verzoek is afgewezen. Aanwezig: Cornelis van Kooten, Roelof van Rijnsouw, J.J. Manger, Wouter van Someren en Cornelis Verhoeven, schepenen.</p>
fol 70-71, 07-01-1772	<p>Het gerecht heeft een publicatie vastgesteld wegens het lopen van een hond.</p>

	<p>Het gerecht besluit over het gevonden kind van vrouw Solgers te schrijven aan het gerecht te Tienhoven. Sinds mei 1771 is te Hagestein komen wonen Arnoldus Solgers met zijn huisvrouw en twee kinderen die te Tienhoven zijn geboren. Wij hebben ze meteen gevraagd om akte van indemniteit. De vrouw van Solgers heeft ons verzekerd dat u voor haar en haar 2 kinderen de akte van indemniteit zouden afgeven. Sindsdien zijn Nol Solgers en zijn vrouw wegens verscheidene misdaden in hechtenis genomen.</p> <p>We hebben inmiddels gehoord dat vrouw Solgers haar tweede kind, ongeveer 3 jaren oud, 's nachts tussen 2 en 3 januari 1772 in de hooiberg van weduwe Arendonk, wonende te Hagestein, heeft gebracht.</p> <p>We kunnen het kind niet bij de moeder brengen omdat we niet weten waar zij zich ophoudt. Van ons kan niet worden verwacht dat we, gelet op de armoede van de moeder, het kind zullen onderhouden. Het ligt immers voor de hand dat u dat doet, omdat het kind in Tienhoven is geboren. Drossaard en gerecht van Hagestein.</p> <p>Maria van Pelt, ongetrouwd, 75 a 76 jaar oud, verzoekt om steun. Met Arie Linsbergen is afgesproken dat hij haar voor een gulden per week, te beginnen met 12 januari 1772, onderhoudt.</p> <p>Gevraagd wordt om afgifte van akten van indemniteit aan de kinderen van Jan van Straten met de namen Gijsbert Balvert oud 17 jaar Toontje Balvert oud 12 jaar Maria van Straten oud 7 jaar en Jacopje van Straten 5 jaar Aanwezig drossaard Gobius, van Someren, van Koten, van Renswou, Manger en Verhoeven, schepenen.</p>
fol 72, 07-04-1772	<p>De nieuw benoemde burgemeesters en schepenen is de eed afgenomen mr. J.F. Gobius drossaard.</p> <p>Gehoord zijn Aart van Ek, Hendrik Goes en Francois de Bonneville. De eerste twee hebben volhard bij hun antwoord. De laatste heeft bezwaar gemaakt, omdat hij zegt de taal niet machtig te zijn. Schepenen Manger en van Koen. Op verzoek door mr. J. F. Gobius drossaard heeft het gerecht citatie verleend tegen Jacobus Kuijk. De rechtsdag zal zijn op 23 april 1772, voormiddag 10 uur. De missive van het gerecht van Tienhoven. Wij zijn van mening dat het kind een vondeling is en te laste moet komen van het territoire waar het gevonden is. Bovendien is niet duidelijk wie de ouders van het kind zijn. Het kind heeft de laatste tijd bij zijn ouders in Hagestein gewoond. Binnen ons kleine territoire is er geen diakonie of ander armenfonds, waaruit wij het kind zouden kunnen onderhouden. Wij vertrouwen erop dat u van het verzoek afziet. Tienhoven 21 januari 1772, getekend Pieter Nachenius.</p> <p>Het gerecht van Hagestein verzoekt de drossaard nogmaals bij Tienhoven aan te dringen. En als dat niet lukt bij de heren Staten van Utrecht. Besloten wordt het kind vooralsnog in bewaring en opvoeding te laten verblijven bij vrouw Arendonk die het heeft aangenomen voor een gulden per week.</p>
fol 73, 07-04-1772	<p>Cornelis van Zijlecom verzoekt om levensonderhoud maar dat wordt geweigerd.</p> <p>Hannes Cieters, oud 62 jaar, verzoekt (voor hem en voor zijn huisvrouw Aaltje Sieters oud 56 jaar, en zijn kinderen Swaen oud 32 jaar, Megteld oud 29 jaar,</p>

	<p>Marrigje oud 25 jaar, Aart oud 22 jaar, Aaltje oud 20 jaar, Cornelia oud 16 jaar en Willemijn oud 13 jaar) akte van indemniteit.</p> <p>Het verzoek van Hannes Cieters wordt afgewezen omdat deze personen te Tienhoven wonen en het gerecht van Tienhoven de akten heeft geweigerd.</p> <p>Aan Neeltje van Straten, oud 21 jaar, wordt akte van indemniteit verleend.</p> <p>In aanwezigheid van Coram Gobius drossaard, Manger, Verhoeven, van Someren, van Kooten, Renswou, van Wijk en Cortenoever, schepenen.</p>
fol 74, 14-04-1772	<p>Het gerecht verzoekt de drossaard om advies in de zaak Jacobus Kuijk. Gedaan Hagestein 14 april 1772, getekend Cornelis Verhoeven. Dat advies wordt donderdag 23 april 1772 door de drossaard ingeleverd.</p> <p>Het gerecht verzoekt de schepenen Cornelis Verhoeven en Cornelis Cortenoever, gezien het advies van de drossaard, om partijen te horen. Gedaan Hagestein 23 april 1772, getekend J. v. Gelder, secretaris.</p> <p>Het gerecht veroordeelt de verzoeker tot betaling van 8 dukaten en de kosten.</p> <p>Aanwezig Cornelis Verhoeven, Cornelis van Kooten, Wouter van Someren, Roelof van Renswou, Cornelis Cortenoever en Johannes van Wijk, schepenen.</p> <p>Gedaan in het rechthuis te Hagestein 23 april 1772. Getekend J. v. Gelder, secretaris.</p>
fol 74, 14-04-1772	<p>De drossaard wordt gemachtigd het land van Dirkje Solgers, dat onbeheerd legt, te verhuren, om uit de opbrengsten de binnenlandse lasten te vorderen.</p>
fol 74, 09-07-1772	<p>Salaris en verschot in de zaak van mr. Joan Frederik Gobius jr. drossaard tegen Jacobus Kuijk, veroordeelde, wordt getaxeerd op 70 gulden.</p> <p>Voorts is de drossaard gemachtigd om het huisje van Nol Solgers te verkopen.</p> <p>Tenslotte wordt een waarschuwing gepubliceerd over het plukken van bloemen uit koren en het vertrappen van het koren.</p> <p>Aanwezig Mr. Joan Frederik Gobius Jr. drossaard etc. Manger Verhoeven van Someren van Kothen Renswou van Wijk Cortenoever, schepenen.</p>
fol 75-76, 13-08-1772	<p>Het gerecht keurt de volgende twee akten van uitkoop goed.</p> <p>De notaris Mr. Joan Frederik Gobius Junior laat een akte van uitkoop zien tussen Cornelis van Wijk, weduwnaar en boedelhouder van Geertje van der Kleij aan de ene kant en aan de andere kant Michiel van Wijk en Maagje van Wijk, de eerstgenoemde ook in hoedanigheid van bloedvoogd over Neeltje, Jannige en Maria van Wijk. De genoemde Michiel, Maagje, Neeltje, Jannigje en Maria van Wijk zijn de 5 nagelaten kinderen van Geertje van der Kleij en Cornelis van Wijk, de eerste comparant. Het gaat over het moederlijk erfdeel van de kinderen uit een akte te Utrecht gepasseerd op 25 juli 1772 voor mr. Joan Gobius Junio en getuigen.</p> <p>Er is ook een akte van uitkoop tussen Johanna de Ridder, weduwe en boedelhoudster van Schreever de Koning aan de ene kant en Hendrik de Ridder als naaste bloedvoogd over Hendrikje (Hendrikje), Jan, Otto, Baartje, Neeltje, Antje, Bart en Lijsje de Koning, nagelaten minderjarige kinderen van genoemde Schreever de Koning bij Johanna de Ridder aan de andere zijde, wegens het vaderlijk besterf. De akte is 1 augustus 1772 te Utrecht gepasseerd voor notaris</p>

	Mr. Joan Frederik, Gobius en getuigen. Aanwezig alle gerechtsleden. J. v. Gelder, secretaris.
fol 76, 13-08-1772	<p>Aanwezig De heere van der Pauw voor haar edel mogende domainen De heer Keer wegens 't cappittel van Oudmunster De heer Gobius wegens den heer van Hagestein De heer van Hal wegens de H.G. Armen De heer Ramot De heer Voorsteeg wegens den heer van Dever De heer van Diermen wegens den heer Crinius De heer Kelderman wegens zijn edele vader van Koten Werkhoven en Samuel Jacobs</p> <p>Ten eerste. De dijkgraaf en drossaard deelt aan de geërfdn van het lands van Hagestein het volgende mee. Het dijkcollege was akkoord met het repareren van de Diefdijk, die zijn aanbesteed voor een som van 21.000 gulden. Daarbij komt nog een som aan schaftgelden en andere onkosten. De vraag is nu hoe de geërfdn dit bedrag willen opbrengen. De heer van der Pauw stelt voor de Staten om subsidie te vragen. De heer Keer is het daarmee eens. De heer Gobius q.q. conformeert zich met het advies van de heer van der Pauw. De heer van Hall q.q. als boven De heer Ramot als boven De heer Voorsteeg q.q. als boven De heer Diermen als boven De heer Kelderman als boven A. van Koten als boven Werkhoven als boven Samuel Jacobs als boven Ze vragen de secretaris het verzoek namens de geërfdn de Staten voor te leggen.</p> <p>Ten tweede. Het voorstel van drossaard Gobius aan de geërfdn om het dijkcollege van Hagestein te machtigen het beste en voordeligste plan voor een nieuwe waterlozing voor te stellen wordt unaniem aanvaard, naast (= plus) Antonij van Munster.</p> <p>Ten derde. De drossaard deelt mee dat de gewezen gadermeester Dons een som van meer dan 1.500 gulden van de geërfdn te vorderen heeft wegens reparaties aan de Dief- en Schoordijk in 1775. De drossaard, de heer Keer en de heer van der Pauw zullen daar met Dons over in gesprek gaan. De drossaard vraagt de geërfdn het tractement van de schout van 200 gulden te verlagen tot 150 gulden omdat de kwijtscheldingen aan Hagestein verleend zijn werk aanmerkelijk verkorten. De vergadering vraagt de drossaard de omvang van de kwijtscheldingen van de gadering uit zijn manualen te berekenen, en aan de geërfdn mee te delen. In kennis van J. v. Gelder, secretaris.</p>

<p>fol 76-78, 07-10- 1772</p>	<p>Aanwezig den heer van der Pauw wegens hun edel mogende domeinen de heer Keer wegens 't Kapittel van Oudmunster den heer Gobius wegens den heer van Hagestijn den selven wegens de heer van Dever den selven voor Willem Spaan den heer van Diermen wegens de heer Crinuis den heer Klemmé wegens mevrouw van Senden Antonij van Munster Pieter van Werkhoven Antonij van Koten Jacobus Kuijk op zegel a 10 stuiver: Hiervan extract aan den heer Dons geleverd 12 oktober 1772</p>
	<p>Verslag van de vergadering van de geërfden van het Land van Hagestein in het gerechtshuis. De heren van der Pauw namens de Staten, Keer namens het Kapittel van Oudmunster en Gobius namens de heer van Hagestein hebben krachtens resolutie van 13 augustus 1772 gesproken met de gewezen gadermeester Hendrik Dons. Ze stellen vast dat het college der Vijf Heeren Landen in 1752 verscheiden reparaties aan den Diefdijk heeft laten uitvoeren. Het aandeel van Hagestein in de kosten bedraagt 920 gulden. Daarvan heeft de gewezen gadermeester 156 gulden en 8 stuivers betaald. Dons heeft ook de kosten betaald van leggen van een aardberm aan de Schoordijk onder Hagestein in 1754. Over de betalingen in 1755 is een rekening opgemaakt, waarover verschil van mening is ontstaan zodat deze nog niet is gesloten. Dons heeft op eigen gezag en op een willekeurige wijze van ingelanden een bijdrage van 2 gulden 10 stuivers per morgen gevraagd. Sommige ingelanden hebben dit betaald zodat Dons heeft ontvangen de som van 548 gulden, 5 stuivers en 8 penningen. In 1764 zijn verscheidene disputen ontstaan zijnde tussen geërfden en ingelanden van Hagestein en de heer Dons over restanten die hij kwam vorderen. Na veel discussie is een akkoord gesloten dat aan de heer Dons ineens de som van 500 gulden zal worden betaald. De heer Dons mag van de geërfden de Diefdijkgelden van de nog niet gesloten rekening van 3 september 1755 vorderen. De 500 gulden zijn door de gewezen gadermeester van den Schroeff betaald. Verscheidene landerijen zijn sinds 1752 en 1754 van eigenaars veranderd. Het is lastig de huidige eigenaars de schulden te laten betalen van hun voorgangers. Sindsdien zijn ongeveer 200 morgens land aan de domeinen van Utrecht overgegeven.⁷ De geërfden bevestigen hun resolutie van 1764 dat de heer Dons mag vorderen wat hem toekomt.</p>

⁷ Bij wijze van voorbeeld een akte van 15-04-1755 waarbij gerechtsbode Jan Balvers wordt gemachtigd voor gerecht van Hagestein 6 morgen land aan de domeinen van de Staten van Utrecht over te dragen (te annexeren), namens Hester Willemina Ram van Schalkwyk te Utrecht, HUA 34-4 Notarissen in de stad Utrecht 1560-1905 inventarisnummer 1254 aktenummer 22. In 1779 verkochten de domeinen van Utrecht ongeveer 300 morgen land, zie RAZU, 064, 137, 1730-1791, fol 203-216vs.

	<p>De drossaerd Gobius deelt mee dat de rekening van de Overhoeven van de gewezen gadermeester Otto van der Schroeff is gesloten. Het saldo van de rekening van 638 gulden, 15 stuivers en 5 penning zal worden overhandigd aan de drossaard als tegenwoordige gadermeester. Hij zal de penningen onder zich houden tot de uitslag bekend is van de beslissing van de Staten van Utrecht op het verzoek van 13 augustus 1772 om subsidie voor de kosten aan de Diefdijk etc. Mocht die subsidie niet worden verstrekt dan zal het bedrag worden aangewend tot betaling op een obligatie te laste van het gemeneland van 477 gulden en 19 stuivers, ten behoeve van de erven van den heer van Lauenrecht. J. v. Gelder, secretaris.</p>
fol 79, 07-10-1772	<p>Concept verzoek aan de Staten van Utrecht namens geërfden en ingelanden van Hagestein ingevolge een resolutie van 13 augustus 1772:</p> <p>De geërfden en ingelanden van Hagestein geven te kennen dat het Dijkcollege van de Vijfheerenlanden, met het Dijkcollege van de Alblasserwaard en Arkel beneden den Zouwe, hebben goedgevonden de Diefdijk te laten repareren, op de zwakke van een aardberm te voorzien en de kade te zanden. De provisionele quote voor Hagestein bedraagt voor de aanbestede arbeidslonen 515 gulden en 4 stuivers. Daarbij komen de kosten van de schaftaarde van de kade. Het district Hagestein is door de langdurige afdamming van hun waterloping en de hoge waterstand in de rivier de Lek met de daardoor veroorzaakte kwel en de onmogelijkheid van malen, en bovendien de sterfte van rundvee geheel verarmd. Daardoor is Hagestein niet in staat de quote op te brengen. De Hagesteinse landen zijn al belast met het onderhoud van een grote dijk, bunnemolen, voormolen en een wijd uitgestrekte waterlozing. Het verzoek aan de Staten is aan het verarmde district Hagestein subsidie te verlenen. Getekend J. v. Gelder, secretaris.</p>
fol 80, 21-04-1773	<p>Johannes van Fulpen heeft de akte van indemniteit nog niet ingeleverd.</p> <p>Item Jan van Renswou Jan de Koning 7 jaar zoon een jaar in te gaan 1 mei 1774 bij vrouw Schoonderwoert Cornelis Jans item voor hem, vrouw en kinderen de akte van indemniteit binnen 14 dagen inleveren op straffe van verwijdering. Op 21 april aan Gerrit Goes als voogd over Jacopje Goes overgegeven een boek met zilver beslag, 2 gouden bellen, 1 zilveren haak, 1 beugeltas en 2 gespen.</p>
fol 81, 13-04-1773	<p>Akte van indemniteit akkoord bevonden van Jan Schoonderwoert, wonende te Jutphaas Item aan Antonetta Pieters, kind van Sweer Pieters, oud 5 jaar De voogden van de minderjarige kinderen van Jan Balvert, worden door het gerecht gemachtigd het goed tot 229 gulden, 2 stuiver en 6 penningen te laten bij Jan van Straten en zijn vrouw, mits uit de vruchten van het land aflossing plaatsvindt.</p>
fol 82-84, 27-04-1773	<p>Verzoek van Johanna Wilhelmina Gravia, weduwe van Mr. Gerard Callenburg Baertmans, in leven dijkgraef en penningmeester 's lands van Vianen. Aan de edel achtbaare gerechte der hooge heerlijkheid Hagestein Baertmans was penningmeester van het college van de Leck, en heeft in die hoedanigheid het beheer gehad van de penningen die werden betaald voor de nieuwe sluis ter ontlasting van het water voor de landen op de Zeederik, uitwaterende in de Arkelse dam bij schotdeuren om daer door op de Lingen uit te lopen. Baertmans heeft diverse malen met door de leden van het college ondertekende obligaties voor betaling van de kosten gezorgd.</p>

	<p>Op 2 april 1755 heeft Baertmans van de administratie over de sluis in en om de Arkelse dam rekening en verantwoording gedaan en bij de ontvangst in rekening gebracht een som van 17.000 gulden. Uit de rekening bleek dat het land hem schuldig was gebleven 517 gulden, 18 stuivers en 2 penningen. De onkosten van het college zijn een berekening van wat ieder district in de onkosten moest dragen en het aanschrijven van degenen die het aangaat.</p> <p>Mejuffrouw Anna Elisabeth de Voogd heeft aanvankelijk 2.000 gulden toegezegd, maar heeft dit naderhand geweigerd. Er zijn 2 obligaties opgemaakt van elk 1.000 gulden, die onder Baertmans berustten. Naast de 17.000 gulden, is een post van 2.000 opgenomen, hoewel niet ontvangen van mejuffrouw Anna Elisabeth de Voogd. Baertmans heeft de 2.000 gulden uit zijn eigen penningen betaald en is rentheffer geworden.</p> <p>Het dijkcollege van Hagestein is als een lid van het college van de Lek niet geraadpleegd over het aanleggen van de sluis en heeft geweigerd hun quote van 1.840 gulden te betalen. Het college van de Lek heeft zich daarom tot de Staten gewend. Hagestein is vervolgens akkoord gegaan om hun quote, met de daarop verlopen rente in termijnen te zullen betalen.⁸</p> <p>In oktober 1760 kwam Gerard van der Hoeven, in de plaats van Baertmans als dijkgraaf en penningmeester van het college van de Lek aangesteld, met de gadermeester van Hagestein overeen om jaarlijks met 200 gulden af te betalen. De dijkgraaf Van der Hoeven heeft deze penningen ontvangen zonder ze ergens te verantwoorden of de 2 obligaties af te lossen, maar heeft ze in zijn eigen zak gestoken. Hij is vervolgens in stilte uit Vianen vertrokken, met zijn comtoir en zijn hele boedel.⁹</p> <p>De weduwe Baertmans verzoekt de curator van de insolvente boedel van Gerard van der Hoeven of de penningmeester in zijn plaats dat de penningen die Hagestein nog verschuldigd is aan haar worden betaald. Getekend Theodorus Koppen 1774. Gedaan 27 april 1774, getekend J.J. Manger, bij afwezigheid van de secretaris.</p>
fol 85, 19-05-1774	<p>Aanwezig de heer drossaerd en alle schepenen</p> <p>Johannes van Gelder is belast om het secretaris ambt van Hagestein waar te nemen in de plaats van Otto van der Schroeff, op zijn eed bij de eerde commissie van 1767 gedaan.</p> <p>De geërfden hebben de consumptieve middelen ingegaande 1 mei maj 1773 geteld.</p> <p>Akte van indemniteit is verleend aan Willem van Royen, oud ruim 30 jaren insgelijks aan Peter Peek, oud 28 jaren, met machtiging van de secretaris de akten aan hen te leveren. J. v. Gelder, secretaris.</p>
fol 85, 11-08-1774	<p>Extra ordinair vergadering</p> <p>Aanwezig</p> <p>De heer Gobius drossaerd</p> <p>Manger</p> <p>Verhoeven</p> <p>van Someren</p> <p>van Koten</p> <p>Renswou</p> <p>van Wijk</p> <p>schepenen</p>

⁸ Bijl, p. 50,51.

⁹ Bijl, p. 106.

	<p>De drossaard heeft een missive van de Staten overgelegd van 29 juli 1774 over de invoering van de nieuwe verbeterde rijmzalmen.</p> <p>Eerzame vrome. De Staten van Utrecht hebben na besluit van 12 oktober 1773 de rijmzalmen laten drukken, en spreekt de intentie uit dat ze in kerk en school van elk gerecht, in plaats van de oude berijmde psalmen worden gebruikt, buiten kosten voor de diakonie. Geschreven te Utrecht 29 juli 1774, geparafeerd C. J. Taets van Amerongen, getekend C.A. Vos.</p> <p>Het gerecht heeft de predikant Bresser¹⁰ op een vergadering de berijming toe te komen lichten. Besloten wordt de invoering in de kerk te bepalen op zondag 9 oktober 1774. De predikant zal de resolutie van het gerecht voorgelezen. Gedaan op het gerechtshuis 11 augustus 1774.</p> <p>Besloten wordt de schoolmeester van Kothen te gelasten zorg te dragen, dat op 9 oktober 1774 de nieuwberijmde psalmen mede ook op school worden gebruikt.</p> <p>Tenslotte wordt besloten 5 nieuwe quarto bijbels te kopen, en 2 quarto psalmboeken voor de predikant en voorlezer, en achter twee bijbels die nog goed zijn nieuwe psalmen te laten binden, en een quarto psalmboek voor het school.</p>
<p>fol 86-87, 20-09- 1774</p>	<p>Extraordinaire vergadering van geërfden</p> <p>Aanwezig geërfden</p> <p>De heer van Diemen voor de heer Crinius</p> <p>Antonij van Koten voor zig en Dirk van Koten</p> <p>Jacobus Kuijk voor de erven van Cornelis Kuijk</p> <p>De heer Gobius als rentmeester van de kerke goederen van Hageseijn en voor de vrouw van Nieuwsteijn</p> <p>Jan Janse Peek de jonge voor zig en zijn vader</p> <p>De heer van Lochorst etc. etc. wegens haar edel mogende domainen</p> <p>De heer Cambier voor 't gasthuis te Vianen</p> <p>De heer Willem Kelderman van zijn edele heer vader</p> <p>De heer van Lexmond voor zig en 't capittel van Oudmunster</p> <p>De heer van Stoetwegen junior voor zijn weledele heer vader</p> <p>De geërfdens en ingelanden van den Biesenpolder mitsgaders den Hoeven en Haag onder Hagestein</p> <p>Na voorgaande convocatie vergaderen ze in de revisiekamer van de Staten van Utrecht, om te besluiten over een plan voor uitwatering voor de Vijf Heeren Landen.</p> <p>De heer van Lochorst verklaart zich voor het plan van 1756 zoals dat door de 4 landmeesters is gecorrigeerd. De heer van Lexmond sluit zich daarbij aan met de vraag aan de Staten bij te dragen in de kosten.</p> <p>De heer van Diermen conformeert zich hiermee</p> <p>De heer Cambier ut supra</p> <p>De heer van Stoetwegen ut supra</p> <p>De heer Kelderman ut supra</p> <p>De Werkhovens ut supra</p> <p>Jacobus Kuijk ut supra</p> <p>Antonij van Koten ut supra</p> <p>Jan Peek ut supra</p> <p>en de heer Gobius ut supra</p> <p>Besloten wordt een tweede bijeenkomst te beleggen over 14 dagen.</p>

¹⁰ Dirk Bresser (1733-1797), beroepen in Hagestein 11-07-1762, vertrokken 01-09-1776 naar Noorden (gem. Nieuwkoop).

<p>fol 88, 04-10-1774</p>	<p>Extraordinaire vergadering van geërfden Dijnsdag den 4e october 1774 Aanwezig geërfden De heer van Stoetwegen wegens zijn weledede heer vader De heer van Lexmond zo voor zig als voor 't Capittel van Oudmunster De makelaar Voorsteeg voor den heer van Dever De heer Gobius voor de vrouw van Nieuwesteijn, 't gemeeneland en de kerkegoederen van Hagestein en voorts den heer Klemmé als administreerende de goederen van den Heer van Senden Willem Spaan als procuratie hebbende van Jan Veen Antonij van Koten voor zig mitsgaders voor den Heer Ramot en van Munster Brouwer ten Everdingen Nicolaas van der Kluijs wegens de goederen van Ingetje van Kesteren Cornelis Goes de Jonge Jan van Wesel voor de goedeen ten name van den heer van Domselaar Dirk van Kothen Splinterus van Werkhoven De geërfden en ingelanden van de Biesenpolder en Den Hoef en Haag onder Hagestein na voorgaande convocatie op verlies van stemmen opnieuw vergaderd in de revisie kamer van de Staten van Utrecht om de overleggen over een plan van uitwatering voor de Vijf Heeren Landen. Mr. Joan Frederik Gobius junior, dijkgraaf en drossaard van Hagestein, heeft als volgt verslag gedaan. Van Stoetwegen neemt hetzelfde standpunt in als op de 20 september. De heer van Lexmond ut supra. De heer Voorsteeg refereert zig aan 't zelve; Den heer Gobius persisteert bij zijn vorige: Willem Spaan refereert zig aan 't zelve; Antonij van Koten persisteert bij zijn vorige: Nicolaas van der Kluijs refereert aan 't zelven: Cornelis Goes ut supra: Jan van Wesel ut supra: Dirk van Koten ut supra: Splinterus van Werkhoven persisteert bij zijn vorige: Met eenparigheid van stemmen wordt gekozen voor het plan van 1756, zoals door de vier landmeesters is verbeterd.</p> <p>Extraordinaris regtdag gehouden vrijdag den 7e october 1774 Verzoek van Cornelis van Koten als vader van zijn innocente dochter Cornelia van Koten, wonende binnen Hagestein en van Klaas van den Burgh, wonende onder Tienhoven, alhier gedetineerd. Om Pro Deo en zonder gebruik van zegels van het gerecht gebruik te kunnen maken. De schepenen akkorderen de verzoeken. Gedaan 7 oktober 1774 bij absentie van de secretaris getekend Cornelis Verhoeven, schepenen.</p>
<p>fol 88-89, 21-02-1775</p>	<p>Aanwezig De heer Mr. Johan Frederik Gobius junior drossaerd De heer Manger, Verhoeven, van Koten, Renswou en van Wijk schepenen Het kind van Nol Solgers is weer voor een jaar besteed bij en aan Willen Pieters voor 44 gulden. Aan Pieter van Werkhoven wordt een verklaring afgegeven dat een huis dat op een stukje land bij het schoordijk stond reeds lange jaren weg is.</p>

	<p>De drossaard informeert dat predikant Bresser aan een dochter van de weduwe van Jurriaan Hak, getrouwd te Everdingen, 'quasi' op de naam van de kerkenraad een akte van indemniteit heeft afgegeven. De heer Bresser heeft erkend op naam doch zonder kennis van de kerkenraad de akte te hebben afgegeven. Hem wordt opgedragen de akte binnen 14 dagen terug te bezorgen. Er zal dan een andere gerechtelijke akte van indemniteit aan de gemelde vrouwspersoon worden uitgeleverd.</p> <p>Compareerden voor het gerecht der hoge heerlijkheid Hagestein. Dingeman van Jaarsveld oud 35 jaren, Willem van Beek oud 50 jaren, Cornelis van Dijk oud 36 jaren, Willem Peek oud 40 jaren, Frank van Steijn oud 50 jaren, Willem van Straten oud 25 jaren, Hendrik de Ridder oud 58 jaren, Gerrit Goes de Oude oud omtrent 80 jaren, Lambert Versteeg oud 26 jaren, Dirk Leen in 't Veld oud 31 jaar, Aart van Ek oud 65 jaren, Cornelis Goes de Jonge oud 50 jaren, Gerrit van Beek oud 25 jaren, Pieter van Werkhoven oud 65 jaren, en Splinterus van Werkhoven oud 42 jaren, allen wonend in Hagestein.</p> <p>Zij verklaren op verzoek van Cornelis van Kothen, mede schepen in dit gerecht, en van ouderling en diakenen van de kerkenraad van de gereformeerde kerk te Hagestein, zeer wel te kennen Cornelia van Kothen, dochter van de verzoeker. Ze verklaren dagelijks ten huize van de verzoeker te hebben verkeerd en te weten dat Cornelia van Kothen niet volkomen bij haar verstand is, en niet in staat enig werk te doen, dan alleen wat gering ruw werk.</p> <p>Mr. Joan Frederik Gobius junior drossaard, Roelof van Renswou en Johannes van Wijk schepenen, 21 februari 1775, getekend Dingeman van Jaarsvelt, Willem van Beek, met + Cornelis van Dijk, met + Willem van Beek, met + Frank van Steijn, getekend Willem van Straten, Hendrik de Ridder, Gerrit Goes, Lambert Versteeg, met + Dirk Leen in 't Veld, getekend Aart van Eck, met + Cornelis Goes de Jonge, met + Gerit van Beek, getekend P. Werkhoven, S.F. Werkhoven. Bij afwezigheid van de secretaris getekend Joan Frederik Gobius junior drossaard.</p>
fol 89, 11-05-1775	<p>Aanwezig drossaard en alle schepenen. Vergadering van het gerecht donderdag den 11e maj 1775. Notulen van 21 februari 1775 Extract op zegel a 10 stuivers geleverd</p> <p>Omdat de heer predikant Bresser de akte van indemniteit die hij aan de dochter van de weduwe Jurriaen Stak had verleend niet heeft teruggegeven wordt hem gevraagd dat binnen 14 weken te doen. Als hij dat niet doet zal het gerecht van Everdingen kennis op de hoogte worden gesteld en zal duidelijk worden gemaakt dat Gerrigje Hak in geval van onvermogen nooit in Hagestein terecht zal kunnen. De akte is van nul en generlei waarde.</p> <p>De drossard heeft gemeld dat Cornelis Verkerk heeft verzocht om enige alimentatie. De kerkenraad zal daarover worden ingelicht.</p> <p>Aan Jan Gielen of wel aan zijn vrouw is meegedeeld dat voor hem en zijn jongste kind een akte van garantie zal moeten worden geleverd.</p>

	<p>De jood Ismael Malus zal worden aangezegd dat hij zich tot wederopzeggen in Hagestein mag vestigen. Hij mag geen joden herbergen, op straffe meteen het gerecht te moeten verlaten.</p> <p>Aan Jan de Koning is een paar hemden verstrekt.</p> <p>De bode is gelast om met assistentie van de diender de persoon die zich met een schuit bij Schoordijk ophoudt aan te zeggen dat hij daar vandaan moet vertrekken en bij weigering hem ertoe te noodzaken.</p>
fol 90, 17-06-1775	<p>Aanwezig den heer drossaard Gobius Manger Verhoeven burgemeesteren van Koten van Wijk schepenen</p> <p>Gerechts vergadering op woensdag den 17e junij 1775</p> <p>De drossaard brengt een missive in van de Staten van Utrecht met betrekking tot de uitzetting of quotisatie van de middelen van consumptie ingaande 1 mei 1775.</p> <p>Item een uittreksel uit de resoluties van de Staten van Utrecht van 3 mei 1775 over het kohier van huis- en hardsteadegeld, en een uittreksel van dat kohier over het gerecht Hagestein, in te gaan pasen 1775. De schout wordt verzocht zich hieraan te houden.</p> <p>Omdat de predikant Bresser niet thuis was wordt het volgende aan het gerecht van Everdingen geschreven:</p> <p>De heer Bresser, bedienaar van het Goddelijken Woord in Hagestein, heeft voor de dochter van weduwe Jurriaen Hak, getrouwd te Everdingen, op naam van de kerkenraad een akte van indemniteit gegeven. We hebben de predikant gevraagd de akte terug te halen zodat we een gerechtelijke akte konden afgeven, maar dat heeft hij niet gedaan.</p> <p>Daarom voelen we ons genoodzaakt u te melden dat Gerrigje Hak de afgegeven akte bij onvermogen nooit zal kunnen gebruiken. Hagestein, 18 juli 1775.</p> <p>Voor Gerrit van Beek, zoon van Hannes van Beek en Teuntje Rijkelijkhuijsen, oud 37 jaar, wordt akte van indemniteit gegeven, echter niet als verzocht, pro Deo.</p> <p>Item voor Aeltje van Ek, dochter van Dirk van Ek en Geertje Karsbergen.</p>
fol 91-92, 18-09-1775	<p>Aanwezig: J.J. Manger C. van Kooten W. van Someren C. Cortenoever J. van Wijk Schepenen</p> <p>Hendrik Gijbertsen van Empel, huisman wonend te Meteren in Gelderland, verzoekt dagvaarding van Samuel Jacobs en Benjamin ..... knecht van Nathan den Hartog en alle andere die zich als partij willen stellen, op dinsdag 3 oktober 1775, voormiddag 10 uur. Gedaan te Hagestein 18 september 1775, getekend J.J. Manger, bij afwezigheid van de secretaris.</p> <p>Aanwezig de heer drossaerd, en alle schepenen. Gerechtsvergadering dinsdag 3 oktober 1775 Adrianus van Loenen, wonende te Heteren in Gelderland, en Jacob Bron, wonende te Vianen, verklaarden op verzoek van Hendrik Gisbertsen van Empel,</p>

	<p>wonende te Heteren, dat op vrijdag 15 september 1775, 's avonds tussen 9 en 10 uur, de zoon van Van Empel met Van Loenen, buiten de Lekpoort van Vianen Jacob Bron zijn tegen gekomen met de vraag of hij die dag iemand met drie ossen was tegengekomen. Jacob Bron heeft daarop geantwoord van geen ossen te weten, omdat hij met Vianen niet bekend was. Hij is toen met hen naar de Herberg de Zwaan gegaan in Vianen, waar hij naar de drie ossen heeft geïnformeerd.</p> <p>De vrouw van de kastelein heeft hen gezegd dat zij de avond van die dag voor of bij haar huis een haar onbekende jood had gezien met drie beesten, en vervolgens de Langendijk op zag gaan naar de verraderspoort, vermoedelijk naar buiten de stad en het land van Samuel Jacobs waren gedreven. Ze zei dat ze Samuel Jacobs met de vreemde jood had zien praten.</p> <p>De zoon van Van Empel heeft daarop Samuel Jacobs in de herberg laten roepen, waar de zoon van Jacob Samuels is verschenen. Deze verklaarde van de 3 ossen niets te weten. Vervolgens zijn ze naar het huis van Samuel Jacobs in Vianen gegaan. Samuel Jacobs antwoordde van geen ossen te weten. Wel dat er pas een koopman met ossen was, maar die is met die ossen al lang naar de vaart overgevaren en na Rotterdam gedreven.</p> <p>Van Loenen en de zoon van Van Empel hebben zich vervolgens op het land van Samuel Jacobs onder Hagestein, begeven waar zij de drie ossen aantreffen. Ze gaven te kennen dat het de drie ossen waren die aan verzoeker Van Empel die dag ontvreemd waren. Twee andere personen hun onbekend kwamen op het land en vertrokken toen ze hen zagen. Jacob Bron is met de zoon van Van Empel weer naar Vianen gegaan, opnieuw naar het huis van Samuel Jacobs. De zoon van Van Empel zei dat hij de ossen van zijn vader op het land van Samuel had gevonden en eiste teruggave. Samuel Jacobs zei dat hij die ossen gekocht en betaald had en weigerde ze af staan.</p> <p>Onder ede verklaard. Gedaan in het rechtshuis van Hagestein, 3 oktober 1775. merk + stelde Jacob Bron, getekend Johannes van Loenen, getekend J. van Gelder, secretaris.</p> <p>Aanwezig de heer Mr. J.F. Gobijs, drossaard en schout, Manger, Renswou en Cortenaeren schepenen.</p>
fol 92, 31-10-1775	<p>Gerechts vergadering gehouden dingsdag 31 oktober 1775 Josina van Pelt weduwe ..... geeft te kennen dat haar wekelijkse uitkering niet toereikend was. Het gerecht stemt in met een toelage van 3 stuivers per week boven haar gewone uitkering, dus bij vervolg 13 stuivers.</p>